

AFET, ACİL DURUM ve SİVİL SAVUNMA HİZMETLERİ KANUNU TASARI TASLAĞI

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; afet, acil durum ve sivil savunmaya ilişkin stratejik plânların hazırlanması, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, sosyal devlet ilkesi çerçevesinde koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınması, afet ve acil durum öncesi, sırası ve sonrasında hizmet ve yardımların yapılması ile bilinçli toplum oluşturulmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun; afet, acil durum ve sivil savunma stratejisi ve plânları kapsamında; koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınması, zarar azaltma çalışmalarının yapılması, afet ve acil durumlara ilişkin yardımların esaslarının belirlenmesi, bu hususlarla ilgili araştırma, eğitim ve yayım faaliyetlerinde bulunulması ile afet ve acil durum öncesi, sırası ve sonrasında, kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler ve üniversiteler, özel sektör kuruluşları, ilgili sivil toplum kuruluşları ile Kızılay'ın görev, yetki ve sorumlulukları, karşılıklı yardımlaşma, işbirliği ve koordinasyonun sağlanmasına ilişkin konuları kapsar.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Kanunda geçen;

a) Acil durum: Toplumun tamamının veya belli kesimlerinin normal hayat ve faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan ve acil müdahaleyi gerektiren olayları ve bu olayların oluşturduğu kriz halini,

b) Acil yardım: Arama, kurtarma, tıbbî ilk yardım ve tedavi, defin, salgın hastalıkları önleme, yiyecek, içecek ve giyecek temini, acil barındırma, ısıtma, aydınlatma, ulaştırma, enkaz kaldırma, altyapıyı asgari seviyede çalışır hale getirme, akaryakıt ve benzeri acil hizmet ve ihtiyaçların asgarî seviyede karşılanması ve bu konuda yapılacak her türlü tahsis, kiralama, satın alma, el koyma, hibe ve kamulaştırma faaliyetlerini,

c) Afet: Toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olayları,

ç) Afet Etütleri: Olmuş ya da muhtemel, yerel ve bölgesel ölçekteki afet olaylarını (deprem, heyelan, kaya düşmesi, çığ, sel, tsunami, yanardağ patlaması v.b.) jeolojik, jeofizik, meteorolojik, hidrojeolojik, vb. veriler ışığında değerlendiren, afete maruz bölge sınırlarını ve afetzede listelerini içeren teknik raporlar ve haritalardır.

d) Afete maruz bölge: İyileştirme çalışmaları ile teknik ya da ekonomik olarak ıslah edilmesi mümkün olmayan, afetlerden etkilenen veya etkilenebilecek ve bu

durumu afet etütleri veya plana esas yerbilimsel (jeofizik,jeolojik,jeomorfolojik)etüt raporlarında sınırları belirlenen ve haritalanan yapı/yapı ve ikamet için yasaklanmış alanları,

e) Afet tehlike haritası: Deprem, heyelan, kaya düşmesi, çığ, sel, tsunami,yanardağ patlaması v.b. doğal afetler ile tehlikeli maddeler, sanayi tesisleri vb. gibi farklı türdeki insan kaynaklı ve teknolojik afetlerin oluşum sıklığı ve hızı, etki süresi ve dönemler, etki alanları, muhtemel yaygınlık ve şiddet derecelerini ortaya koyan belirli ölçütlere göre hazırlanmış ve afet etüt raporları ekinde verilen haritaları,

f) Afetzedede: Olmuş veya olması muhtemel afetlerden dolayı bedenî, ekonomik ve sosyal yönden zarara uğrayan veya uğrayabilecek durumda olan kimseleri,

g) Banka: Kamu bankalarını,

ğ) Başkan: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanını,

h) Başkanlık: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığını,

ı) Bina: Kendi başına kullanılabilen, üstü örtülü ve insanların içine girebilecekleri, oturma, çalışma, eğlenme, dinlenme veya ibadet etmelerine yarayan, hayvanların ve eşyaların korunmasını sağlayan yapıları,

i) Bölgesel afet: Birden fazla yerleşim biriminde genel hayatı etkileyecek ölçüde yaygın olarak meydana gelen afetleri,

j) Geçici iskân: Kullandığı konutu afet ve acil durum nedeniyle kullanılmaz hâle gelen veya güvenilir olmaması sebebiyle açıkta kalan afetzedeler ile tahliyeye tabi olanların buldukları yerlerde veya başka yerlerde münferit veya toplu halde geçici olarak barınmalarının sağlanmasını,

k) Genel hayata etkililik: Yerleşim yeri veya yerlerinde ikamet eden bir topluluğun normal yaşantı düzenini bozacak veya kesintiye uğratacak bir afet ve acil duruma maruz kalması veya muhtemel bir afet ve acil durumdan etkilenebileceğinin belirlenmesi hâlini,

l) Hak sahibi: Konutu, iş yeri veya hem konutu ve hem iş yeri, hayvanların korunmasını sağlayan yapıları afetlerden dolayı hasar görenler ile muhtemel afetlerden etkilenebileceklerden, durumları bu Kanun ve adrese dayalı nüfus kayıt sisteminin öngördüğü şartlar ile ilgili mevzuatta ki diğer şartlara uygun olup, gerekli müracaatları da yapan ve bu Kanun nedeniyle doğacak haklardan faydalanabileceği kabul edilen afetzedede gerçek kişileri,

m) Hasar tespiti: Bir afet olayının meydana gelmesinden sonra, afetin meydana geldiği yerde bulunan, gerçek ve tüzel kişilere ait konutlar, iş yerleri, sanayi tesisleri, kamu binaları ve tesislerinin afet sebebiyle gördüğü hasar derecelerini belirleyen ve bu Kanun uyarınca yapılacak işlemlere veri teşkil eden teknik faaliyetleri,

n) İş yeri: Bu Kanun uyarınca hak sahipliği işlemlerine esas olmak üzere, vatandaşın günlük ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kullanılan her türlü işletmenin faaliyette bulunduğu müstakil binaları veya binaların bu amaçlarla kullanılan bağımsız bölümlerini,

o) Konut: İçinde en az bir oturma odası veya yaşama bölümü ile mutfak veya mutfak hizmetinin görülebileceği ocağı veya benzeri yere sahip bölümü olan,

penceresi veya doğal aydınlatma ünitesi bulunan, amacı dışında kullanılmayan, ayrı ve başlı başına bir ailenin sürekli oturmasına mahsus müstakil evi, aynı özelliklere sahip olmak kaydıyla bitişik nizamda veya ayırık nizamda yapılmış tek katlı veya birden fazla katlı binalardaki bağımsız bölümleri,

ö) Hayvanların korunmasını sağlayan yapı: Büyükbaş, küçükbaş, kanatlı ve kanatsız, karada veya suda yetiştirilen hayvanların beslenmesini ve barındırılmasını sağlayan yapıları,

p) Mikro bölgeleme: Yerleşime açılması düşünülen boş alanlardaki tüm afet tehlikelerini, açılmış alanlarda ise tüm afet risklerini büyük ölçekli hâlihazır haritalar üzerinde belirleyen çalışmaları,

r) Plana Esas Yerbilimsel Etütler: **Jeofizik, Jeolojik, Jeomorfolojik Jeolojik-Jeoteknik** etütler ve mikrobölgeleme çalışmaları gibi afet tehlikelerini ortaya koyan her tür ve ölçekteki planlar için hazırlanan, amacına göre yerleşime uygunluğa/arazi kullanımına yönelik sonuçlar üreten ~~ve/veya zemin etütlerine atıflarda bulunan,~~ planlama aşamasında dikkate alınması gereken önlemler ve öneriler içeren ve amacına, ölçeğine ve afet çekincesine göre detayı ve içeriği değişen çalışmaları,

GEREKÇE: Jeolojik –Jeoteknik etüt raporu, çok disiplinli mühendislik çalışmalarının bir sonucudur. Rapor adının, sadece Jeolojinin konusuymuş gibi sunmak ve sahiplendirmek, diğer meslek dallarını saf dışı etmeye ve piyasa koşullarında haksız rekabete sebebiyet vermektedir. Sözkonusu rapor formatı içeriğinde görüleceği üzere, yapılan etüt çalışmalarında, elde edilmesi düşünülen temel kayanın derinliği, zemin tabakalarının dinamik, statik parametreleri, mekanik ve fiziksel özellikleri, olası bir deprem anında zemine gelecek dinamik yüklere karşı zeminin davranışının ve zemin-temel-yapı etkileşiminin belirlenmesinde kullanılacak sismik dalga hız değerlerinin, zemin hakim titreşim periyodunun, zemin büyütmesinin belirlenmesi vb. çalışmalar **Jeofizik** mühendislerince yapılmaktadır. Rapor adının yalnızca bir meslek disiplinine atfedilmesi ve doğrudan bir meslek disipliniyle anılması, diğer ilgili meslek camialarında büyük rahatsızlık arz etmektedir. Dolayısıyla, rapor adının ilgili meslek disiplinlerini (**jeoloji-jeofizik-jeoteknik**) de içerecek şekilde yeniden adlandırılması gerekmektedir.

s) Risk haritası: Tehlikelere maruz alt ve üst yapılar, yerleşim yerleri, nüfus yoğunluğu, iş ve hizmet sürekliliği, doğal kaynaklar gibi unsurlara ait olası kayıpların yer aldığı haritaları,

ş) Sivil Savunma: Düşman saldırılarına, kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer tehdit ve tehlikelerine karşı halkın can ve mal kaybının en az seviyeye indirilmesi, hayati önem taşıyan her türlü resmi ve özel tesis ve kuruluşun korunması ve faaliyetlerinin devamını sağlayacak iyileştirmelerin yapılması, savunma gayretlerinin halk tarafından en yüksek seviyede desteklenmesi ve halkın moralini yüksek tutmak için alınan her türlü silahsız koruyucu ve kurtarıcı tedbir ve faaliyetleri,

t) Tahliye: Afete uğrayan veya afete uğraması muhtemel bölgeler ile kimyasal, biyolojik, radyolojik, nükleer tehlike ve düşman saldırıları nedeniyle boşaltılması gereken bölgelerden yapılacak nakilleri,

u) Yapı: Karada ve suda, daimi veya geçici, resmi ve özel yeraltı ve yerüstü inşaatı ile bunların ilave, değişiklik ve tamirlerini içine alan sabit ve/veya hareketli tesisleri,

İfade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Zarar Azaltma Çalışmaları

Afet etütleri ve risk haritaları

MADDE-4 (1) Olmuş veya muhtemel afetler için afet etütleri Valiliklerce yapılır veya yaptırılır. Afet etüt raporları çalışmalarını ile her türlü ölçekteki planlara esas olan yerbilimsel etüt raporlarının hazırlama ve uygulama usul ve esasları yönetmelikte belirlenir. Söz konusu raporların sonuçlarını ve alınan kararları uygulamaktan, raporun ilgili olduğu alanlarda yetkili Valilik, Kaymakamlık, büyükşehir belediyesi, belediyesi, il özel idaresi veya ilgili kurum/kuruluş sorumludur.

(2) Afet etüt raporları, Tehlike ve risk haritalama çalışmaları için ihtiyaç duyulacak ödenek Başkanlık bütçesinden karşılanabilir. Afet tehlike ve risk haritalarının yapılaşlarına, mevcut haritaların güncelleştirilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

Risk ve zarar azaltma

MADDE 5- (1) İlgili kurum ve kuruluşlar; ulusal, bölgesel, yerel afet tehlike ve risk haritalarına göre alınması gereken risk ve zarar azaltmaya yönelik her türlü önlemleri almakla görevli ve sorumludur.

(2) Başkanlık, afet ve acil durumlara ilişkin tahmin, erken uyarı ve izleme sistemlerinin kurdurulması, geliştirilmesi ve işletmesi veya işlettilmesinin koordinasyonunu sağlar.

(3) İklim değişikliği ile ilgili çalışmaların afet risk azaltma stratejileriyle ilişkilendirilmesi konusunda Başkanlık gerekli koordinasyonu sağlar.

(4) Mevcut yapıların hasarsız yapı testleri (NTD) sonucu depreme karşı güçlendirme ve yenilenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte belirtilir.

(5) Sorumluluk alanlarına göre; Valilikler, Kaymakamlıklar, il özel idareleri, büyükşehir belediyeleri ve belediyeler tarafından yapı stoku envanteri ve kent bilgi sistemleri oluşturulur ve güncel tutulur.

Kentsel dönüşüm

MADDE 6- (1) Afet tehlike ve risk haritaları dikkate alınarak, afet ve acil durum riski taşıyan bölgelerdeki yerleşim yerlerinde nüfus, sanayileşme ve diğer sosyo-ekonomik ve fiziki gerekçeler dikkate alınarak kentsel dönüşüm ivedilikle gerçekleştirilir.

(2) Kentsel dönüşüme ilişkin planlar 1 nci fıkra hükümleri doğrultusunda sorumluluk alanlarına göre Büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve il özel idarelerince yapılır ve uygulanır.

(3) Afet ve acil durum nedeniyle uygulanacak kentsel dönüşüme ilişkin usul ve esaslar Yönetmelikte belirlenir.

İmar planlarına afet verilerinin işlenmesi

MADDE 7- (1) Afete maruz alanların imar planlarına aktarılması, kadastro paftalarına işlenmesi ve bu alanlara ait tapu belgelerine şerh konulması zorunludur. Bu konuda sorumluluk ilgili idarelere aittir.

(2) İmar planına esas yerbilimsel etüt (Jeofizik,Jeolojik,Jeomorfolojik) meteorolojik ve mikro bölgeleme etüt raporlarında belirlenen alanlar, özelliklerine göre kullanıma uygunluklarının, imar planlarına işlenmesi, planlamaların bu veriler doğrultusunda yapılması zorunludur. Bu konuda sorumluluk, yetkili oldukları sınırlar içinde büyükşehir belediyesi, belediye veya il özel idaresine aittir.

Arazi kullanım planlaması

MADDE 8- (1) İlgili kurum ve kuruluşlarca, yerleşmelerin genel arazi kullanım biçimleri, gelişme yön ve büyüklükleri, başlıca bölgeleme kararları, bölgelerin gelecekteki nüfus yoğunlukları, ulaşım sistemleri ile yapılaşmanın genel özellikleri çerçevesinde muhtemel afet tehlikesi ve riski dikkate alınarak, arazi kullanımı planlaması yapılır.

Yapılarda uyulacak esaslar

MADDE 9- (1) Afet tehlikesi ve riski altında bulunan bölgelerde; yeniden yapılacak, değiştirilecek, büyütülecek veya esaslı tamir görececek resmî ve özel bütün yapıların tabi olacağı teknik şartlar ve yerleşme esasları, yönetmelikte düzenlenir. Belediye sınırları ve varsa mücavir alanlar dahilinde ilgili belediye, bunun dışında kalan yerlerde, valilik ve kaymakamlıklar bu yönetmelik hükümlerinin uygulanmasını sağlamakla görevli ve sorumludur.

(2) Yönetmelikte belirtilen esaslara aykırı olarak yapılan binalar hakkında yukarıda belirtilen merciler tarafından sahiplerine tebligat yapılarak, en fazla altı aylık süre içinde hatanın ve tehlikeli durumun giderilmesi istenir. Verilen süre içinde sahipleri tarafından ıslah edilmeyen bina veya bina kısımları; kabul edilebilir mazeret hâlinde üç aylık ek süreden sonra belediye sınırları ve mücavir alan dâhilinde belediyece, diğer yerlerde ise valilik ve kaymakamlıklarca yıktırma parası yıkıntı malzemesinden karşılanarak, yetmemesi hâlinde mahallin imkânlarından yararlanılarak yıktırılır.

(3) Bu maddenin uygulanmasından, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler; belediye ve mücavir alan sınırları dışında ise valilikler sorumludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Afete Hazırlık ve Planlama

Genel plan

MADDE 10- (1) Başkanlıkça, afet, acil durum ve sivil savunmaya ilişkin ülke düzeyinde temel strateji ve hedefleri belirleyen, bölge, il ve ilçe düzeyinde yapılacak planlara dayanak teşkil edecek Afet, Acil Durum ve Sivil Savunma Stratejisi Genel Planı hazırlanır.

Bölge planı

MADDE 11- (1) Birden çok ili etkileyeceği değerlendirilen muhtemel afet ve acil durumlara ilişkin plan Başkanlıkça ilgili valilik temsilcilerinin de katılımıyla hazırlanır veya hazırlatılır.

İl ve ilçe planları

MADDE 12- (1) Valilik ve kaymakamlıklarca; Genel Plana uygun olarak İl ve İlçe Afet, Acil Durum ve Sivil Savunma Planı hazırlanır.

(2) Vali ve kaymakamlar planın koordinasyonu ve uygulanmasını sağlar.

Plânlama esasları

MADDE 13- (1) a) Merkezî ve yerel ölçekteki afet, acil durum ve sivil savunma plânlarının hazırlanmasının usul ve esasları,

b) Bu plânların uygulanmasında görev alacak kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, Kızılay ile kamu yararına faaliyeti ve afetlerle ilgili çalışmalarını bulunan sivil toplum kuruluşlarının görev, yetki ve sorumlulukları, yönetmelikte düzenlenir.

Afet kültürü ve bilincinin oluşturulması

MADDE 14- (1) Toplumda, afet, acil durum ve sivil savunma konularında kültür ve bilincin oluşturulması için Başkanlık;

a) Araştırma, inceleme, bilgilendirme ve eğitim amacı ile radyo ve televizyon kurabilir, yazılı ve görsel yayın yapar veya yaptırır.

b) Yerel ve ulusal düzeyde yapılması gerekli olan tatbikatların koordinasyonunu sağlar.

c) Afet Enstitüsünde, afet, acil durum ve sivil savunma yönetimi sürecinde görev alanların eğitimine yönelik programları uygular.

(2) Yerel ve ulusal düzeyde yayın yapan radyo ve televizyonlarda afet bilincini geliştirecek programlara yer verilir.

(3) Milli Eğitim Bakanlığınca; eğitim müfredatında afet, acil durum ve sivil savunma konularına yer verilir.

Enstitü kurulması

MADDE 15- (1) Afet ve acil durumların önlenmesi ve zararlarının azaltılması, afet sonrası etkin müdahale ve iyileştirme çalışmalarının yapılabilmesi amacıyla alınması gereken tedbirleri araştırmak, bu konudaki temel ihtiyaçlar, hedef ve politikalar ile ülke çapında hazırlanacak plânların ilkelerini belirlemek, veri bankası oluşturmak ve yayım yapmak üzere; Başkanlığa bağlı Afet ve Acil Durum Enstitüsü kurulabilir.

(2) Afet ve Acil Durum Enstitüsü'nün kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin esaslar yönetmelikte belirtilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Afet ve Acil Duruma Müdahale

Afet İlanı

MADDE 16- (1) Genel hayatı etkileyecek nitelikte olduğu yetkili makamlarca değerlendirilen bir olay ortaya çıktığında, bir il dâhilinde valilikçe, birden çok ili kapsıyorsa Başkanlıkça afet ilanı yapılır.

(2) Afet ilanıyla ilgili usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

Genel hayata etkililik kararı

MADDE 17- (1) Olmuş veya muhtemel afet ve acil durumlarda, oluşan ya da oluşabilecek zararın, afete maruz yerin genel hayatına etkili olup olmadığına, yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara göre etkilenen il valiliklerinin teklifi üzerine Başkanlıkça karar verilir.

(2) Afete maruz bölge kararı yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara göre Bakanlar Kurulunca alınır.

(3) Afetlerin genel hayata etkililiğinin belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar, **olası afet riski bulunan**, afete uğrayan meskûn yerlerde, afetin etkilediği yerleşim biriminin veya bölgesel afetlerden etkilenen bölgenin tamamında veya bir kesiminde yıkılıp oturulmaz veya kullanılamaz hâle geldiği belirlenen bina sayısı, zarar gören yapı ve tesislerin önemi, mahallin ekonomik ve sosyal özellikleri, normal hayat düzenindeki aksamalar ve benzeri hususlar göz önünde tutulmak suretiyle hazırlanacak yönetmelikte düzenlenir

(4) Genel hayata etkililik kararı, afetin etkilediği meskûn yerlerin sayısı, afetin etkilediği alanın büyüklüğü gibi hususlar gözetilerek bölgesel düzeyde alınabileceği gibi; afetin cinsi ve durumu da değerlendirilerek hazırlanacak diğer **Afet Etüt raporlarına** göre afetin meydana geldiği veya gelebileceği belirli bir yer için de alınabilir.

Yükümlülükler

MADDE 18- (1) Olmuş veya muhtemel afet ve acil durumlarda;

a) Asker ve hâkim sınıfından olanlar hariç olmak üzere, 18 – 65 yaş arasındaki bütün vatandaşlar, afet ve acil durum sebebiyle vali ve kaymakamlarca kendilerine verilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdürler. Bu yükümlüler, yükümlülükleri süresince iş yerlerinden izinli sayılırlar ve her türlü sosyal hakları korunur.

b) Her türlü resmî ve özel kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişiler; kendilerinden istenecek veya yükümlülük konulacak her türlü taşıt araçlarını, makine, alet ve edevatı, arazi, arsa, bina, tesis, yiyecek, ilâç ve tıbbî malzeme ile halkın ihtiyacı olan her türlü maddeleri rayiç bedel üzerinden sonradan ödenmek şartı ile vermeye yükümlüdürler.

c) Ellerinde haberleşme aracı ve ulaştırma imkânları bulunan sivil ve askerî her türlü resmî makam ve müesseseler, afetlerin oluş haberini ve gelişmeleri valilik ve kaymakamlıklara derhal bildirirler. Telgraf ve telefon merkezleri, demiryolu, deniz ve havayolu merkezleri ile sivil ve askeri diğer muhabere teşkilleri; afetlerin oluşunu ihbar ve acil yardım süresince yardım talepleri için yapılacak telgraf, telefon, telsiz, faks, elektronik posta ve benzeri görüşmelerini öncelikle ve ücretsiz olarak kabul edip ilgililere ulaştırmakla yükümlüdürler.

d) Başkanlığın isteği üzerine bütün resmî ve özel radyo ve televizyon istasyonları, vali ve kaymakamların isteği üzerine de yerel radyo, televizyon istasyonları ve gazeteler, afet haberleşmelerini ve duyurularını ücretsiz yayımlarlar.

e) Gerçek kişilerle özel hukuk tüzel kişileri, afet ve acil durum hizmetlerinin yoğunlaştığı hallerde, vali ve kaymakamların talebi üzerine, kullanım bedeli rayiç bedeli üzerinden ücreti daha sonra karşılanmak üzere araç ve sürücülerini verirler.

f) Acil yardımın uygulandığı süre içinde afet sebebiyle veya afet hizmetinde çalışmalarını nedeni ile yaralanan, sakatlanan ve hastalananların sevk edildikleri, gönderildikleri veya başvurdukları bütün hastane ve tedavi yerleri, bunları kabul ve tedavi etmeye mecburdurlar.

g) Afet ve acil durum hizmetlerinin yoğunlaştığı hâllerde, Başkanlığın isteği üzerine bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, afet bölgelerinde çalışabilecek nitelikte yeteri kadar teknik ve idarî personeli, hizmet için lüzumlu araç, gereç ve malzemeyi ve bunların kullanılması ve tamirleri ile ilgili ekipmanı, geçici olarak vermekle yükümlüdürler. Geçici personelin aylık, ücret, yevmiye ve benzeri hakları kendi kuruluşlarınca karşılanır.

h) Kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlar; yangınla mücadele için mevcut personelden ekiplerini kurmak, yangın önleme ve söndürme planlarını hazırlamak, kuruluşun özelliğine göre gerekli araç, gereç ve malzemeyi hazır bulundurmaya zorundadır. Gerçek kişiler de yangınla mücadele için gerekli önlemleri alır. Uygulamaya ilişkin yönetmelik Başkanlık ve ilgili kurumlarca müştereken hazırlanır.

Görev ve Sorumluluklar

MADDE 19-(1) Olmuş veya muhtemel afet ve acil durumlarda;

a) Afet ve acil durumun meydana geldiği veya muhtemel olduğu yerde veya civarında bulunan Türk Silahlı Kuvvetlerine ait birlik komutanları seferberlik ve savaş hâli dışında acil yardım süresince kendilerinden valilerce istenilecek yardımları üstlerinden emir beklemeksizin ve gecikmeksizin yerine getirirler. Acil hâllerde sözlü olarak yapılacak talepler, sonradan usulüne göre yazılı şekle dönüştürülür.

b) Gözlem istasyonlarına sahip kurumların sorumlu birimleri, afet ve acil durumlara ilişkin elde edilen bilgileri, tehlikeye maruz yerlerin valilik ya da kaymakamlığı ile ilgili bakanlıklar ve Başkanlığa derhal bildirir.

c) Ulaştırma Bakanlığı ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu; yoğun haberleşme trafiği sebebiyle santrallerin hizmet dışı kalmasının önlenmesini, haberleşme trafiğinin düzene sokulmasını sağlamakla sorumludur. Afet, acil durum ve sivil savunma haberleşmesine öncelik tanınmasını temin üzere Başkanlığın talebi üzerine özel hat (2338-afet) ve seyyar baz istasyonları kurar.

d) Afet ve acil durum süresince, resmî ve özel bütün haberleşme işletmeleri, afet gözlem ve değerlendirme istasyonlarının haberleşme hizmetlerini karşılıksız olarak verirler.

e) Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı, afet ve acil durum hallerinde Başkanlık ve valiliğin talebi üzerine sinyal bilgilerinden elde edilen yer tespiti ve konum belirleme bilgilerini ve ihtiyaç duyulan diğer sinyal analizlerini vermekle sorumludur.

f) Geçici iskân merkezlerine yol, su, kanalizasyon, elektrik, haberleşme ile benzeri alt yapı tesislerinin yapılması, bu yerleri tehdit eden dere ve sel yataklarının ıslahı gibi işler, vali ve kaymakamlarca veya gereken hâllerde Başkanlıkça ilgili kurum ve bakanlıklara bildirilir ve bu işler öncelikle yapılır.

g) Kültürel miras ve her türlü vakıf eserlerinin; afet ve acil durumlar ile seferberlik ve savaş hallerinden dolayı zarar görmesini önlemek amacıyla, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü ile ilgili diğer bakanlık ve kurumlar tarafından gerekli tedbirler alınır.

h) Su baskınına uğramış veya uğrayabilecek bölgelerde dere ıslah çalışmaları belediye sınırları içerisinde belediyesince, belediye sınırları dışında ise il özel idarelerince Devlet Su İşlerinin bağlı bulunduğu Bakanlığın proje ve teknik desteği ile öncelikli olarak yaptırılır. Islah edilemeyen ve yerleşime uygun bulunmayan alanların imar planlarında Devlet Su İşlerinin bağlı bulunduğu Bakanlığın görüşü alınarak gerekli revize çalışmaları ilgili idarelerce yapılır.

ı) Vali ve kaymakamlar; il ve ilçe sınırları içinde afet, acil durum ve sivil savunma hizmetleri ile ilgili tedbirleri alır, acil yardımları ve gerektirdiği harcamaları yapar, kamu kurum ve kuruluşlarının personelinden geçici veya sürekli olarak görev yapacak ekipleri oluşturur.

i) Vali ve kaymakamlar; Mahallî sivil savunma kuvvetleri ile gönüllü kuruluşların, bölgelerindeki afetlerde acil yardım hizmetlerine katılmalarını sağlama ve gönüllü olarak çalışan kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetlerini koordine eder.

j) Afet bölgelerine acil yardım maksadıyla gönderilecek personel ile her türlü malzeme ve donanım, vali ve kaymakamlarca, mevcut olan her türlü ulaşım araçları ile sevk ettirilir. Kamu araçlarının yetersiz kalması durumunda en ucuz tarife üzerinden bedeli daha sonra karşılanmak üzere, gerçek kişilere ve özel hukuk tüzel kişilerine ait araçlar kullanılır.

k) Bedeli, ücreti veya kirası gerektiğinde sonradan ödenmek üzere resmî ve özel her türlü taşıt aracına, gerekli makine, alet ve edevata, her türlü arazi, arsa, bina, tesis, yiyecek, giyecek, ilaç ve tıbbî malzeme ile halkın ihtiyacı olan diğer her türlü maddelere el koymaya ve geçici işgale, hiçbir kayda ve işleme tâbi olmaksızın tedavi, kurtarma, barındırma, ısıtma, aydınlatma, beslenme, giyim gibi ihtiyaçların karşılanması ve yaralıların bakımı için gerekli acil mal ve hizmetleri satın alma ve kiralamaya vali ve kaymakamlar yetkilidir.

l) Kendilerinden yardım istenilen diğer vali ve kaymakamlar, istenilen yardım ile sınırlı olarak yetkili ve sorumludurlar.

İlan yapılması

MADDE 20- (1) Bu Kanuna göre yapılacak ilânlara konu edilen hususlar, Bakanlar Kurulu kararı çerçevesinde, yerel ve ülke genelinde yayınlanan gazetelerin birinci sayfasında dikkati çekecek şekilde, yerel ve ülke genelinde yayın yapan resmî ve özel televizyonların akşam ana haber bültenlerinde haberlerden önce haber olarak ve haber saati içinde de alt yazı olarak duyurulur. Bakanlar Kurulu: afetin durumunu ve yaygınlığını göz önüne alarak, bir veya birden fazla gazete, radyo veya televizyonda yayım yapılmasına karar verebilir.

(2) Gazete, radyo ve televizyonlar bu ilanları yayınlamakla zorunlu olup bu hizmetler için herhangi bir ödemede bulunulmaz.

Afet ve acil yardım ödeneği ve süresi

MADDE 21- (1) Valilikler adına açılacak afet ve acil durum hesaplarına, valiliğin talebi üzerine veya gerektiğinde resen Başkanlık bütçesinden ödenek

gönderilir. Valiliklerce bu ödemenin kullanılma süresi, afet ve acil durumun sona ermesinden itibaren on beş gündür. Bu süre, gerektiğinde valinin talebi üzerine Başkanlıkça uzatılabilir.

(2) Bu hesaplardan yapılacak harcamaların belgeleri il özel idaresinde saklanır ve il özel idare bütçesi ile birlikte Sayıştay'ca denetlenir. Yılsonunda harcanmayan miktarlar ile faiz gelirleri Başbakanlık Merkez Saymanlık Müdürlüğü **Afet Acil Durum** hesabına yatırılır ve **bir sonraki afet esnasında kullanılmak üzere** bütçeye gelir kaydedilir.

Ayni ve nakdi acil yardım

MADDE 22- (1) Ayni ve nakdi acil yardım için ihtiyaç duyulan kaynaklar öncelikle yerel imkânlar ile sağlanır. Afetin büyüklüğü veya yerel kaynakların yetersiz olması halinde Başkanlıkça kaynak aktarımı yapılır.

(2) Yeme, içme, giyim, barınma, ısınma, aydınlatma, ulaşım, sağlık hizmetleri, yaralıların acil bakımı, acil ve küçük onarımlar valilik ve kaymakamlıklarca yapılır veya yaptırılır.

(3) İkinci fıkrada yer alan hizmetler için afetzedelere nakdi ödemede bulunulur; gerektiğinde valilik ve kaymakamlıklarca mal ve hizmet satın alınabilir.

(4) Bu harcamalar ve ödemeler karşılıksızdır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İyileştirme Çalışmaları

Geçici iskân

MADDE 23- (1) Başkanlık, Valilik ve Kaymakamlıklar;

a) Olmuş veya muhtemel afet ve acil durum hallerinde geçici iskânın sağlanması nedeniyle afetzedeler ile afet hizmetleri için bölgede görev yapan personelin beslenme ve barındırılmaları amacıyla her türlü **yapıya** inşaat, kiralama, bedeli sonradan ödenmek kaydı ile el koyma ~~veya satın alma~~ yapar veya yaptırır.

b) Başkanlıkça gerekli görüldüğünde afetzedelere nakit kira yardımı da yapılabilir. Bunun süresi, miktarı ve usulü Valilik ve Kaymakamlıkların teklifi üzerine Başkanlıkça, bir yılı aşan süreli nakit kira yardımları Bakanlar Kurulunca belirlenir.

c) Geçici iskâna tabi tutulacaklar için yapılacak her türlü harcama ve ödemeler borçlanmaya tabi değildir.

d) Valilik, yapılacak harcamalar ve geri dönüşüm giderleri kendilerince karşılanmak kaydıyla geçici iskân yapılarının konuşlandırılması hususunda yerli ve yabancı gerçek ve tüzel kişilere izin verebilir.

e) Geçici iskân bölgelerinde eğitim, ulaşım, haberleşme, sağlık ve psikolojik destek gibi hizmetler Valiliğin koordinasyonunda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca gerçekleştirilir. Yerel düzeyde bu koordinasyonu vali ve kaymakamlar sağlar.

Sakat kalanlara ve ölenlerin yakınlarına yardım

MADDE 24- (1) Bu Kanun kapsamına giren afet ve acil durumlardan etkilenen yerlerde afet ve acil durum sebebiyle velisi, vasisi veya kanuni mirasçılarında ve sakat kalanlara, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun sakatlık indirimine

ilişkin 31 inci maddesinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde Bakanlar Kurulunca belirlenecek miktarda yardım yapılabilir. Ödemeler, Başbakanlıkça uygun görülecek kaynaktan vali ve kaymakamlarca yapılır.

Zarar görenlere karşılıksız yardım

MADDE 25- (1) Afet ve acil durumdan etkilenen yerlerde fiilen oturdukları konutları veya fiilen kullandıkları iş yerleri afetten hasar görenlere, hasar tespitlerindeki durumlarına göre yapılacak yardımın miktarı, usul ve esasları Bakanlar Kurulunca belirlenir. Ödemeler, afetzedelerin malik veya kiracı olup olmadığına bakılmaksızın, hak sahipliği dışında karşılıksız olarak Başbakanlıkça uygun görülecek kaynaktan vali ve kaymakamlarca yapılır.

Kredi yardımı

MADDE 26- (1) Afet ve acil durumdan etkilenen yerlerde faaliyette bulunan esnaf ve sanatkârlar, serbest meslek mensupları ile sanayicilere, ticaret erbabına ve çiftçilere; Hazine Müsteşarlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilecek oran ve belirlenecek esas ve usullere göre bankalarca kredi verilebilir ve bunların kredi borçları ertelenebilir. Hileli iflâs ve benzeri haller ile tarafların kasıtlı ve kusurlu davranışlarından dolayı kredinin geri ödenmemesi durumu hariç olmak üzere, bu kredilerin kullandırılmasından dolayı doğacak zararlar, daha sonra kredi alanlardan tahsil edilmek üzere Hazinece karşılanır.

(2) Afet ve acil durumdan etkilenen vatandaşların Hazine'ye ve diğer kamu kurumlarına olan borçları Başkanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca ertelenebilir.

(3) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanun hükümleri saklıdır.

Yerel yönetimlere ödenek tahsisi

MADDE 27- (1) Afet ve acil durumun genel hayata etkili olduğu yerlerdeki yerel yönetimlere ait bina ve alt yapı tesislerinde oluşan hasarın onarımı veya yeniden inşası için Başkanlığa tahsis edilen ödenekten aktarma yapılabilir.

ALTINCI BÖLÜM

Hasar Tespitleri

Ön hasar tespiti

MADDE 28- (1) Afet ve acil durumun meydana geldiği yerde, hasarın yoğun olduğu bölgeler ile can ve mal güvenliği açısından oturulması sakıncalı olup yıktırılması gereken binaların belirlenmesi ve afet ve acil durum bölgesinde alınacak öncelikli tedbirler ve yapılması gereken acil yardım ile kesin hasar tespitleri için gereken bilgilerin sağlanmasına yönelik ön hasar tespitleri; vali ve kaymakamlarca, afet acil yardım plânlarında belirtilen kuruluşların yetkili temsilcilerinden oluşturulan hizmet gruplarına yaptırılır. Bu tespitin sonuçları gecikmeksizin Başkanlığa bildirilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen çalışmalar, ilgili birimlerce alınacak can ve mal güvenliği tedbirleri ile normal hayatın ve kamu düzeninin yeniden tesisine yönelik her türlü hazırlık, ön proje ve benzeri çalışmalara veri teşkil etmek üzere, mümkün olan en kısa sürede tamamlanır. Hasar tespitine ilişkin hazırlık mahiyetinde olan ön hasar tespitleri, hak sahipliği işlemlerine esas alınmaz.

(3) Ön hasar tespitine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.

Hasar tespiti

MADDE 29- (1) Hasar tespitleri aşağıdaki usul ve esaslara göre yapılır;

a) Afetin meydana gelmesinden sonra yapılan hasar tespitleri; ihtiyaçlar ve imkânlar ölçüsünde filme alma, fotoğraf çekme gibi her türlü yöntemle belgelendirilir.

b) Afet ve acil durumun türüne ve durumuna göre; kamu kurum ve kuruluşlarının teknik elemanlarından niteliklerine göre komisyonlar oluşturularak afet ve acil durumun meydana geldiğı yerde arazinin durumu ile gerçek ve tüzel kişilere ait konutlar, iş yerleri, sanayi tesisleri ve kamu binaları incelenerek, raporlar düzenlenir. Gereken hâllerde, bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, valilikler, yerel yönetimler ile ilgili meslek odaları; konusunda deneyimli yeteri kadar teknik personeli hasar tespiti çalışmalarında derhal görevlendirirler.

c) Düzenlenen bu teknik raporlarda binaların hasar durumları; hasarsız, az hasarlı, orta hasarlı, ağır hasarlı, metruk ve yıkık olarak belirlenir.

(3) Orta hasarlı olarak tespit ve ilân edilen binaların, ilgili mevzuat hükümlerine göre tamiratı yapılınca kadar içine girilmesine ve oturulmasına izin verilmez. Bu binalar, zorunlu deprem sigortası kapsamındaki yerlerde hasar tespitinin tamamlandığından itibaren, zorunlu deprem sigortası kapsamı dışındaki yerlerde ise hak sahipliğı komisyonu kararları doğrultusunda ilk ödemenin başlatıldığı günden itibaren bir yıl içinde ve kredi ile hak sahipliğı tanınamayan konutlar ise aynı süre içinde maliklerinin kendi imkânları ile tamir ettirilmediğı takdirde yıktırılır. Yıkıtirma işleminin tebliğinden itibaren 7 gün içinde yapılacak itirazlar; Valilik 10 gün içinde incelenir ve karara bağlanır. İtiraz yerinde görüldüğü takdirde, onarım için tanınan süre en fazla bir yıl uzatılabilir.

(4) Hasar tespit çalışmaları sonucunda ortaya çıkan anlaşmazlıkların çözümü için Valilikçe hakem heyeti oluşturulur.

(5) Hasar tespitine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.

İtiraz, süre, tahliye, yıkım

Madde 30- (1) Düzenlenen teknik mahiyetteki hasar tespit raporlarına mahalli ilan tarihinden itibaren 15 gün içinde itiraz edilebilir ve hasar tespit raporları ancak asıl işlemlerle birlikte dava konusu edilebilir. Gayrimenkullerinin, hasar derecesine itirazı olanların veya gayrimenkullerinin hasar tespiti hiç yapılmayanların, yargı yoluna gitmeden önce, mahalli ilan tarihinden itibaren 15 gün içinde ilgili idareye başvurmaları zorunludur.

(2) Afettede listesine itirazı bulunanlar, ilân süresinin bittiğı günü takip eden 15 gün içerisinde, il merkezinde ve merkeze bağlı belde ve köylerde valiliğe; ilçelerde kaymakamlığa dilekçe vererek itirazda bulunabilirler.

(3) Arazinin tehlikeli durumu veya uğradıkları hasar nedeniyle yıktırılması veya boşaltılması gereken binalar hakkında ilgili komisyonlarca o il ve ilçenin valilik ve kaymakamlığına ayrı ayrı rapor verilir. Bu makamlarca söz konusu binalar derhal boşalttırılır. Yıkılması gerekenler için en çok 10 gün süre verilerek tehlikenin giderilmesi hususu sahibine tebliğ edilir. Mahallinde sahibi bulunmadığı takdirde, mahallî vasıtalarla durum ilân edilmek suretiyle tebliğ yapılmış sayılır.

(4) Mal sahibi veya vekili, bu tebliğ üzerine 5 günlük süre içinde valilik ve kaymakamlığa itiraz edebilir. İtirazlar, yetkili idare kurulunda 5 gün içinde karara bağlanır. Yıkılması kesinleşen binaları mal sahibi yıkmadığı takdirde; el konularak,

yıkıtıma giderleri yıkıntıdan elde edilecek malzeme bedelinden, yetmemesi hâlinde ise mahalli imkânlardan, yeterli kaynak bulunamaması halinde de acil yardım ödeneğinden karşılanmak üzere vali ve kaymakamlarca yıktırılır.

(5) Yıkık olup acil hizmetleri aksatan yapıların enkazları hemen, yıkık olup da acil hizmetleri aksatmayan yapıların enkazları 3 gün içinde kaldırılmak üzere mahallinde ilân edilir. 3 gün içinde ilgilisince enkazın kaldırılmaması için talepte bulunulmaz ise, bu süre sonunda veya talebin kabul edildiği hâllerde en fazla 7 gün süre verilerek, bu ek süreyi takiben enkaz kaldırma işlerine valilik ve kaymakamlıklarca başlanır.

(6) Kamu kurum ve kuruluşlarına ait binalardan bu madde gereğince yıktırılması gerekenler, ilgili kurum ve kuruluşlarca yıktırılır ve enkazları en geç 15 gün içerisinde kaldırılır.

(7) İtirazda bulunmayı engelleyici derecede sağlık nedenleri veya mücbir sebeplerinden dolayı süresi içinde itiraz edemeyenlerin itiraz süreleri, bu durumların ortadan kalkmasından itibaren 15 gündür.

(8) Hasar tespit raporlarına itiraz sürerlerine verilecek uzatma bir defadan fazla uygulanamaz.

(9) İtirazlar, afetzedenin kendisi tarafından yapılabileceği gibi; velisi, vasisi, vekili veya bunlar olmadığı takdirde kanuni mirasçıları tarafından da yapılabilir.

(10) Köy ya da beldelerde genel hayata etkili olmuş veya muhtemel bir afet ve acil durum nedeniyle, bir kısmının taşınarak köyün ya da beldenin bölünmesi halinde bütünlüğün sağlanması amacıyla geriye kalan meskûn topluluğun da taşınmasına Bakanlar Kurulunca karar verilir.

(11) **Deprem**, Heyelan, sel, kaya ve çığ düşmesi ile benzeri afetlerde, tehlikenin devamı veya tekrarı ihtimali sebebiyle boşaltılan binaların tehlikeye karşı kesin tedbir alınıncaya kadar kullanılmasına veya hasara uğrayanların tamirine müsaade edilmez. Tehlikenin önlenmesi amacıyla yapılan masraflar borçlandırmaya dâhil edilmez.

(12) Afet ve acil durum bölgesinde can ve mal emniyeti açısından tehlikeli binalarda ve yerlerde yaşayanları boşaltma ve taşıma veya başka yerlerde yerleştirmeye vali ve kaymakamlar görevli, yetkili ve sorumludurlar.

Orta hasarlı konutların ağır hasarlı sayılması

MADDE 31- (1) Afet sebebiyle, orta hasar gördüğü tespit edilen konutların onarım ve güçlendirilmesi, teknik kurullarca incelenir. Betonarme olmayan orta hasarlı konutların ve hayvanların korunmasını sağlayan yapıların malikleri; kendilerinin istemeleri ve talep ve taahhütnamelerinde belirtmeleri hâlinde, orta hasarlı yapılarını yıkmaları ve bu durumun belirlenmesi şartıyla, ağır hasardan dolayı hak sahibi olabilirler.

Az hasarlı konut ve iş yeri sahiplerine yardım

MADDE 32- (1) Konutu veya iş yeri az hasar görmüş olan afetzedeler, kalıcı konut veya iş yeri için hak sahibi olamazlar.

(2) Az hasarlı konut veya iş yeri sahipleri ile konut ve işyeri sahiplerine yapılacak yardımın nevi ve miktarı, Bakanlar Kurulunca belirlenir. Bu yardım hak sahipliği ve borçlandırma hükümlerine tabi değildir.

Kat mülkiyetine tabi binalarda re'sen onarım

MADDE 33- (1) Afet nedeniyle hasar gören ve **yapılan Hasarsız yapı testleri (NTD) sonucunda** onarımı mümkün görülen ve birden fazla bağımsız bölümü olan hasarlı yapılarda, bu Kanun hükümlerine göre onarım yardımından yararlanmak için, kat maliklerinin sayı ve arsa payı çoğunluğu ile borçlanma sözleşmelerini yapmaları hâlinde; borçlanma sözleşmesi yapmayan veya bu imkâna sahip olamayan diğer kat maliklerinin herhangi bir karar almalarına gerek kalmadan, 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu gereğince yapının ortak yerlerinde yapılacak onarım giderlerine arsa payları oranında iştirakleri sağlanarak tahsilât yapılır.

(2) Bu kanun ve 2/3/1984 tarihli ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu gereğince veya bu Kanunlara dayanılarak yapımı için kredi tahsis olunan inşaatı tamamlanmış veya devam etmekte olan konutlardan hasar görenlerin Toplu Konut İdaresi Başkanlığı veya bankalara olan borçlarının ertelenmesine veya yıkık veyahut ağır derece hasarlı olmaları hâlinde bu borçların silinmesine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Hak Sahipliği

Talep ve taahhütname verme ve vazgeçme

MADDE 34- (1) Genel hayata etkili afetlerde, binaları yıkık, ağır, orta derecede hasar gören veya muhtemel afete maruz olduğu tespit edilenlerden, bu Kanundan faydalanmak suretiyle bina yapılmasını veya inşaat veya onarım kredisi verilmesini isteyenlerin, yapılacak yardımlarla ilgili olarak mahallinde yapılan ilândan itibaren afetin durumuna göre bir aydan az ve iki aydan fazla olmamak üzere, belirlenen süre içinde valilik ve kaymakamlıklara talep ve taahhütname vermeleri şarttır. Bu süre içerisinde mücbir sebeplerden dolayı müracaat edemeyenler, mücbir sebebin ortadan kalktığı tarihi takiben, bir ay içinde talep ve taahhütname verebilirler.

(2) Bu süreler kesin ve hak düşürücü olup, süresi içerisinde talep ve taahhütname vermeyenler değerlendirilmeye alınmaz.

(3) Kamulaştırılmasında zaruret olan ve kamulaştırılan alanda kalan binaların sahiplerine, talepleri hâlinde yaptırılacak konut bedelini kamulaştırılan taşınmazın bedelinden peşin olarak iade etmeleri kaydıyla, diğer hak sahiplerine verilen şartlarda konut yardımı yapılır. Kamulaştırma bedeli konut bedelinden az olduğu takdirde, kalan kısım borçlandırılır. Binasının kamulaştırılmasından dolayı konut yardımı yapılabilecek afetzedelerin verecekleri talep ve taahhütnamelerin veriliş sürelerinde, birinci fıkra hükümlerine uyulur. Bunların talep tarihinden itibaren başlar.

(4) Talep ve taahhütnameler, afetzedenin bizzat kendisince verilebileceği gibi; velisi, vasisi veya vekili tarafından da verilebilir.

(5) İhale suretiyle yapılacak inşaatlarda ihale tarihinden sonra, haklı görülmeyecek bir sebepten dolayı talep ve taahhüdünden vazgeçenlerden, inşaat için belirlenen bir konutun uygulama programındaki proje tutarının konutların yapımı başlamamış ise % 5'i, başlamış ise % 15'i bir yıl içerisinde tazmin ettirilir.

(6) İnşaatlarını kendileri yapacak olanlar, arsa tahsisinden veya inşaata başladıktan sonra feragat ettikleri takdirde; feragatin yazılı olarak bildirildiği tarihe kadar kendilerine verilen kredi, inşaat malzemesi verilmiş ise malzeme bedeli ve arsa tahsis edilmiş ise arsa bedeli toplamı peşin olarak veya o yıl için belirlenmiş kanunî faiz oranı uygulanarak, bir yıl içinde geri alınır.

(7) Talep ve taahhütnamenin esasları ve bu maddenin uygulanması ile ilgili diğer hususlar, yönetmelikte düzenlenir.

İnceleme komisyonu

MADDE 35- (1) Bu Kanuna uygun olarak talep ve taahhütname veren ve Kanunda belirtilen şartları taşıyan afetzedelerin hak sahibi olup olmayacaklarına karar vermek üzere, vali veya kaymakamın veya görevlendireceği bir yetkilinin başkanlığında;

- a) Vali ve kaymakamların uygun göreceği ilgili kurumlardan,
- b) Mahallin tapu dairesinden,
- c) Belediye sınırları içerisinde belediye, belediye sınırları dışında ise il özel idare temsilcisinden,
- d) Mahalle ve köylerde ihtiyar heyetinden,

birer temsilcinin iştirak ettirilmesi suretiyle bir hak sahipliği inceleme komisyonu kurulur. Aynı ilde ihtiyaca göre birden fazla komisyon kurulabilir.

(2) Komisyonun sekretarya hizmetleri İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğüne yürütülür.

(3) Hak sahipliği inceleme komisyonunun kurulması, komisyon üyelerinde aranılacak nitelikler ile komisyonun çalışma usul ve esasları, yönetmelikte düzenlenir.

Hak sahipliği

MADDE 36- (1) Genel hayata etkili afetlerde; bu kanunun 39 uncu maddesinin (h) bendinde belirtilen zorunlu sigorta kapsamına girmeyen konut ve iş yerleri yıkık, ağır, orta derecede hasar gören veya görmesi muhtemel olan gerçek kişilerden ilân edilen sürede talep ve taahhütname veren ve hak sahipliği inceleme komisyonunca uygun görülenler; konut ve iş yeri için ayrı ayrı değerlendirilmede bulunmak ve hasar gören konut veya iş yeri sayısına bakılmaksızın konut veya işyerinden en fazla birer hak sahipliği tanınmak suretiyle, aşağıda belirtilen şartları taşıyanlar hak sahibi olabilirler.

(2) Konutunun, iş yerinin ve hayvanların korunmasını sağlayan yapılarının yıkık veya ağır hasarlı olmasından veya muhtemel afetler sebebiyle nakline karar verilmesinden dolayı hak sahibi olabilecekler şunlardır:

- a) Konut, iş yeri ve hayvanların korunmasını sağlayan yapıların sahipleri,
- b) Afet sebebiyle zaruret görülerek kamulaştırılan yerlerdeki konut ve iş yerlerinin sahipleri,
- c) Bir kişi, birden fazla konut ve iş yerinden hak sahibi olmamak kaydı ile, hisseli binalar bakımından;

1) Tek konuta müştereken malik olan afetzedeler, tek bir konut için ve hisseli olarak,

2) İştirak hâlinde veya müşterek mülkiyete konu teşkil eden bir binada birden fazla konutta hissesi olan afetzedeler, hasar gören konut sayısını geçmemek kaydıyla, hasar gören konut sayısı afetzedelerin sayısına eşit veya daha fazla ise birer konut için ayrı ayrı veya konut sayısı hissedar sayısından az ise hasar gören konutların sayısı kadar konut için ve hisseli olarak,

3) İştirak hâlinde veya müşterek mülkiyete konu teşkil eden bina birden fazla veya çok daireli ise, bu bina veya dairelerin hissedar ve daire sayısını geçmemek kaydıyla, hissedarları hisseli olarak veya konut sayısı afettede sayısına eşit veya fazla ise afetzedeler bir konut için ve ayrı ayrı,

4) Ebeveynine ait bağımsız bir konutta afet tarihinde ebeveyninden ayrı olarak oturan evli evlâtlar ile çocuklarıyla birlikte oturan ve bu suretle aile teşkil eden dul evlâtlar,

d) Afet tarihinden önce noterlik nezdinde gayrimenkul satış vaadi senedi düzenlenmiş olmak kaydıyla, inşaat ruhsatı alınmış ve fiilen oturulmasına rağmen iskân ruhsatı alınmamış binalardaki konut sahipleri,

e) Belediye mücavir alanı içinde veya valilikçe ruhsatlandırılan yerlerde inşaatı tamamlanmış olup fiilen oturulmasına rağmen inşaat ruhsatı bulunduğu hâlde iskân ruhsatı alınmamış konutların sahipleri,

f) Fiilen oturulmasına rağmen iskan ruhsatı alınmamış konut sahipleriyle konut kooperatiflerinin üyelerine yalnız bir kooperatif ve tek bir üyelik için,

(3) 2 nci fıkrada belirtilenlerden konutu, iş yeri veya hayvanların korunmasını sağlayan yapıları orta hasar görenler, orta hasardan dolayı hak sahibi olurlar.

(4) Afet gören yerde, kendisinin veya eşinin müstakil mülkiyeti altında veya eşi ile birlikte müşterek mülkiyetleri altında hasarsız ya da az hasarlı ve iskâna müsait konutu, iş yeri veya hayvanların korunmasını sağlayan yapıları olanlar, hasar görmüş diğer konut veya iş yerlerinden dolayı hak sahibi olamazlar.

(5) Birden fazla konutu, iş yeri veya hayvanların korunmasını sağlayan yapıları hasar görenlerin hak sahipliği işlemlerinde, bunlardan en az hasar görenleri esas alınır; bu kişiler hasar gören diğer konut, iş yerleri veya hayvanların korunmasını sağlayan yapıları için hak talep edemezler.

(6) Aynı afetten dolayı kendisinin ve eşinin birer veya daha fazla konut, iş yerleri veya hayvanların korunmasını sağlayan yapıları hasar görenlere, sadece bir konut, iş yeri veya hayvanların korunmasını sağlayan yapıları için eşiyile birlikte müştereken hak sahipliği tanınır. Taraflardan birinin feragat etmesi hâlinde diğer eş hak sahibi olabilir.

(7) Tüzel kişiler hak sahibi olamazlar.

(8) Yıkık veya ağır hasardan dolayı konut için hak sahibi olanlara konut yaptırılır veya arsası uygun görülenlere kredi tahsisi ve uygun görülmeyenlere arsa ve kredi tahsisi yapılır. Yıkık veya ağır hasarlı iş yerlerinden dolayı hak sahibi olanlara da konutlar hakkındaki gibi işlemde bulunulur.

(9) Hak sahipliği kabul edilenler ve edilmeyenler, mahallinde toplu olarak ilân edilir. Hak sahipliğinin bildirilmesinde, 11/02/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanmaz.

(10) Hak sahipliği işlemlerinin usul ve esasları ile bu maddenin uygulanmasına dair diğer hususlar, yönetmelikte düzenlenir.

Borçlandırma

MADDE 37- (1) Konut veya işyeri tahsis edilmek üzere hak sahibi olanlar; borçlandırma işlemleri için o yerde yapılacak ilân tarihinden itibaren iki ay içinde ilgili banka şubelerine başvurur ve banka şubesi de işlemleri belirlenmiş olan bu süre içinde tamamlar. Bu süre Valilikçe en fazla iki ay daha uzatılabilir. Valilikler gerektiğinde hak sahipliği ve borçlandırma işlemlerini aynı anda da başlatabilir. Afetten dolayı hasar görmüş binaların onarımı veya kendi yapısını kendi yapacak kişi için yapılan para yardımlarına ait borçlandırmalarda; taşınmaz malı tapusuz ise, kadastro işlemleri sonuçlanıncaya kadar ilgili kişinin varsa başka tapulu taşınmaz malı ipotek edilir; yoksa kefalet suretiyle borçlandırma işlemi yapılır.

(2) Borçlandırma bedellerinin ilk iki yılı ödemesizdir. Yıkık, ağır hasarlı konut ve hayvanların korunmasını sağlayan yapılar için kredi ile tahsis edilen arsa bedelleri 15 yıl vadeli ve faizsiz; orta hasarlı konut onarım kredileri ise 5 yıl vadeli ve faizsiz; yıkık, ağır hasarlı iş yerleri için verilen krediler ise 7 yıl vadeli ve yıllık % 4 faizli; orta hasarlı iş yerlerinin onarım kredileri ise 5 yıl vadeli ve yıllık % 4 faizli olmak kaydıyla yıllık eşit taksitler hâlinde tahsil edilir. Borçluların hesaplarına tahakkuk ettirilecek faizler, banka ve sigorta muameleleri vergisinden muaftır. Bu kredilerin faiz oranları, ekonomik göstergeler çerçevesinde Bakanlar Kurulunca yeniden belirlenebilir.

(3) İlk taksit; ihaleli işlerde inşaatın bitirilip hak sahiplerine teslimi tarihinden itibaren iki yıl sonra, Evini Yapana Yardım Yönteminde ve orta hasarlı konut ve işyerlerinin onarımında ise, son kredi diliminin hak sahibine ödendiği tarihten itibaren iki yıl sonra başlar.

(4) Vadesinde ödenmeyen taksitlerden, geçen günler için yıllık % 5 gecikme faizi tahsil olunur. Hak sahiplerinden konut ve işyerlerinin borçlarını defaten ödemenin yapıldığı tarihte kalan borç miktarı üzerinden hesap kapatmaları durumunda borçları %20 oranında indirim tabi tutulur. İndirim miktarı afet tertibi hesabından mahsup edilir.

(5) Borçlandırmayla ilgili taşınmaz mallar üzerine, ilgili bankanın talebi hâlinde, tapu dairesince borçlandırma senetlerine dayanılarak banka lehine kanunî ipotek tesis edilir. Banka lehine tesis edilecek ipotek muamelesi, birinci fıkraya göre tapu dairelerince takrir alınmadan yapılır.

(6) İnşaatın devamı sırasında veya bitiminden itibaren bir yıl içinde, bina proje ve tekniğine uygun olarak yapılmak ve amacına uygun olarak kullanılmak şartı ile; genel hayata etkili olsun veya olmasın, binanın ikinci bir afetten zarar görmesi hâlinde, borçlandırma miktarından zarar oranında indirim yapılır. Afetzedenin talebi hâlinde, borçlandırma hükümleri çerçevesinde, Başkanlıkça tespit olunacak miktarda yeniden inşaat yardımı yapılabilir.

(7) Borçlandırmaya esas olacak maliyet bedeli; inşa edilecek binalar için gerekecek harcamalar ile üzerine bina yapılan arsaların bedellerinden ibarettir. Harita alımı, imar plânı ve proje düzenlemesi, araştırma ve gerekli teknik yardım giderleri ile yeniden yapılacak veya tamir edilecek kamuya ait temel alt yapı giderleri, borçlandırmaya tabi tutulmaz. Ancak toplam maliyet sabit kalmak şartıyla Başkanlık, konut ve işyerlerinin borçlanmaya esas bedelini, binanın, konutun veya işyerinin konumuna göre artırmaya ve eksiltmeye yetkilidir.

(8) Artırmaya ve eksiltmeye ilişkin esaslar yönetmelikte tespit olunur.

Hak sahipliğinin sona ermesi ve borcun muacceliyeti

MADDE 38- (1) Bu Kanuna göre arsa olarak tahsis edilen veya üzerinde bina inşa olunan taşınmaz mallar, hak sahiplerine borçlandırma senetleri imza ettirilmek suretiyle verilir. Valilikçe mahallinde borçlandırmanın ilânı tarihinden itibaren 30 gün içerisinde borçlanmalarını yapmayanlarla, borçlanmasını yapmış olmasına rağmen konutu veya iş yerini mahallinde yaptırılacak ilândan itibaren 30 gün içinde teslim almayanların hak sahipliği kendiliğinden sona erer. Bu süreler, müracaat ve hak sahipliği işlemleri bakımından hak düşürücü sürelerdendir.

(2) Afet sebebiyle borçlanılarak elde edilen taşınmaz mallar, borcun tamamı ödenmeden satılamaz ve haczedilemez. Bu husus, ilgili tapu sicili kayıtlarına işlenir.

(3) Üst üste üç yıl taksitini ödemeyen borçluların borçları ile borcun tamamı ödenmeden bu Kanuna göre edinilen taşınmaz mallarını satan borçluların borçları muaccel olur; bu borçlar ödenmeden edinilen taşınmaz mallar, başkasına devredilemez.

(4) Muaccel olan hesaplar, bankaca kendi usul ve mevzuatına göre takip edilir. Satışa çıkarılan taşınmaz mallara istekli çıkmadığı takdirde; banka, en son yapılan satışta takdir edilen kıymetin % 50'sine kadar ihaleye iştirak ederek 46 nci madde çerçevesinde satın almada bulunabilir. Bu şekilde satın alınan mallar, 54 nci maddeye göre işlem yapılmak üzere Başkanlığa devredilir.

(5) Tahsil imkânı kalmayan alacaklar, 09/06/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre aciz vesikasına bağlandıktan sonra afet tertibinden mahsup edilir.

(6) Evini Yapana Yardım Yöntemi ile yatırım programında yılı ödeneği ayrılan hak sahiplerinden iki yıl içerisinde inşaatlarına başlamayan veya ayrılan ödeneğinin bir kısmını kullandıktan sonra inşaatına iki yıl üst üste devam etmeyen hak sahiplerinin konutlarının ve işyerlerinin yapımı veya onarımı yatırım programından çıkartılır ve hak sahipliği kendiliğinden sona erer.

(7) Kendilerine açılan kredinin %35'ine kadarını kullanmış olanların kredileri defaten ve yıllık %5 faizli olarak, %35 diliminden fazlasını kullanmış olanların ise 5 yılda, yıllık %5 faizli olarak tahsil edilir. Vadesinde ödenmeyen taksit miktarları için tebligat tarihinden itibaren tahsil tarihine kadar geçen günler için 04/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunla belirlenen temerrüt faizi oranları uygulanır.

İstisnalar

MADDE 39- (1) Bu Kanunun hak sahipliği ile ilgili hükümlerinin öngördüğü haklardan;

a) İlgili mevzuat hükümlerine aykırı yapıların,

b) Binanın terk edilmişliğine, bakımsızlığına veya teknik ömrünü doldurması gibi afet dışındaki sebeplere bağlı olarak meydana gelen hasarlar, afetten kaynaklanan hasarlar olmadığından, bu yapıların,

c) Yapı için yasaklanmış afete maruz bölgeler, yapı ve ikamet için yasaklanmış afete maruz bölgeler ile imar plânlarında öngörülen yapılaşma amaçlarına aykırı yerlere, afete maruz bölge kararının ve imar plânının ilân edilmiş tarihlerinden sonra inşa edilen yapıların,

d) İnşaat ruhsatı alınarak inşa edilmiş olup fiilen kullanılan ve henüz yapı kullanma izni alınmamış yapılardan inşaat ruhsatı ve eklerine aykırılık sebebiyle

iskân ruhsatı alınamayan yapıların ve inşaat ruhsatına ve eklerine aykırı olarak tadilâta bulunulan yapıların,

e) Afetten önce terkedilmiş olup kullanılmayan veya afet dışındaki sebeplerden dolayı kısmen yıkılmış veya harap olmuş binaların,

f) Sürekli olarak kullanılmayıp geçici olarak oturulan yazlık, yayla ve bağ evi gibi yapıların,

g) Kanun gereğince sigorta ettirilmesi zorunlu olan konutların ve iş yerlerinin,

h) Bu Kanunun diğer hükümlerinde ve ilgili diğer mevzuatta hak sahipliğine esas alınamayacağı öngörülen konutların veya iş yerlerinin,

sahipleri yararlanamaz.

Hasar tespitlerinin dava konusu edilmesi

MADDE 40- (1) Bu Kanun uyarınca yapılan hasar tespitleri neticesinde düzenlenen, ön hasar tespiti, kesin hasar tespiti ve itirazlı kesin hasar tespiti ile ilgili raporlar ve afetzedede isim listeleri, tek başına dava konusu edilemezler. Ancak, bunlara bağlı olarak bu Kanun uyarınca yapılan ve ilân edilen yıktırma, onartma, güçlendirme, ikametten yasaklama, hak sahipliği gibi asıl işlemler ile birlikte dava edilebilirler.

(2) İtirazlı hasar tespit çalışmalarının neticesinin ilânından sonra, hasar tespitinin hiç yapılmadığının veya hasar tespiti yapıp da hasar tespit raporunun nihaî olarak hasarsız düzenlendiğinin anlaşılması hâllerinde; hasar tespiti sonuçlarının ilânından itibaren onbeş gün içinde yapılacak müracaata idarece onbeş gün içinde karar verilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yerleşim Yeri Tespiti ve İmar Plânları

Yer seçimi

MADDE 41- (1) Afet ve acil durum nedeniyle bir topluluğun bir kısmı veya tamamının kaldırılarak aynı belediye veya köy sınırları içerisindeki yerlere, toplu veya dağıtılarak yerleştirilmesi, afetin meydana geldiği belediye veya köy sınırları içerisinde yeni yerleşme sahasının bulunmaması halinde, afetzedelerin başka köylerde, beldelerde, ilçelerde, il merkezinde toplu olarak veya dağıtılarak yerleştirilmeleri Valilikçe oluşturulan yer seçimi komisyonunca belirlenir. Seçilen bu yerler Vali'nin onayı ile kesinleşir.

(2) Afet ve acil durum nedeniyle, il sınırları içinde iskân için uygun yer bulunamaması halinde afetzedeler Bakanlar Kurulu kararı ile başka bir yere topluca veya birden çok yere dağıtılarak yerleştirilebilir.

(3) Yerleşim yeri tespiti ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

Afet kadastro

MADDE 42- (1) Bu Kanuna göre afet sebebiyle ihtiyaç duyulacak yerlerin kadastro, askı ilânı hariç olmak üzere diğer ilânlar ve bunlara bağlı işlemlerin yapılmasına lüzum kalmaksızın, 21/06/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanununa göre Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce öncelikle yaptırılır.

(2) Kadastro işlerine ilişkin uygulama, Başkanlık ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü arasında müştereken tespit edilecek esaslar dâhilinde yapılır.

İnşaat ve imar planı işleri

MADDE 43- (1) Deprem ve bölgesel olarak etkili olan sel, heyelan ve benzeri afet hâllerinde; inşaatların ikincil afetlerden etkilenmemesi için, devam etmekte olan inşaatların durdurulması dâhil olmak üzere, geçici olarak inşaat yapma yasağı getirilebilir. Yasağın konulmasına gerekçe teşkil eden tehlikenin ortadan kalkması halinde inşaat yasağı kaldırılır.

(2) Afet sebebiyle mevcut imar plânlarının kısmen veya tamamen değiştirilmesinin gerektiği durumlarda; ilgili idarece o yerin özelliğine göre yeniden hazırlanan veya hazırlatılan tehlike haritaları dikkate alınarak, yörenin imar plânları revize edilir. İmar plânı olmayan veya olup da değiştirilmesi gereken yerlerde ise ilgili idare tarafından imar plânları yapılır.

(3) İnşaat ve imar planı hazırlanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

Arazi sağlanması, parselasyon, tapuya tescil ve tahsis

MADDE 44- (1) Yeni yerleşme yeri olarak tespit edilen alanlar içindeki taşınmaz mallardan Vakıflar Genel Müdürlüğü taşınmaz malları ile Hazineye ait taşınmaz malların bir kamu hizmetine tahsis edilenleri hariç olmak üzere; Hazine'ye ait taşınmazlar, tescil ve kadastro haricî araziler, özel idareye, belediyeye, köy tüzel kişiliğine ait taşınmazlar ile meralar, ayrıca orman ve zeytinlik vasfını kaybetmiş hazine arazilerinden ihtiyaca yetecek miktarı Valiliğin isteği üzerine bedelsiz olarak tahsis ve temlik olunur.

(2) Yeni yerleşim alanlarında kurulacak yeni iskân yerleri ile mevcut iskân sahalarına ilâveler için gerekli görülen hâllerde normal gelişme alanlarına öncelik verilmek kaydıyla, arazi ve bina satın alınabileceği gibi, kamulaştırma ile ilgili mevzuat hükümleri dahilinde kamulaştırma da yapılabilir.

(3) Başkanlıkça gerek görülen hâllerde, 04/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun acil kamulaştırma ile ilgili 27 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Arsa tahsisi

MADDE 45- (1) Hazine mülkiyetine geçen ve Başkanlığa tahsis edilen arsalar, Başkanlıkça görülen lüzum üzerine ihale suretiyle veya emanet usulü ile inşaat yapılmayan yerlerde hak sahibi olup da evini yapana yardım usulüne göre konutunu yapmayı taahhüt edenlere noter huzurunda kur'a çekilerek borçlandırılmak suretiyle arsaları verilebileceği gibi, teknik yardım yapı elemanları ve kredi de verilebilir.

(2) 1 inci fıkra gereğince verilen arsalar; Başkanlığın isteği üzerine tapu dairesi tarafından, tahsis edildikleri şahıslar, hissedarlar veya varisler adına tescil olunur ve mahallin maliye teşkilâtına bilgi verilir.

(3) İmar plânında yol, meydan, otopark, çocuk bahçesi, park, yeşil alan, okul, dini tesis, spor alanı ve benzeri genel hizmetlere ayrılan alanlar ile köy ve belediye hizmet binası, hükümet konağı, hastane ve benzeri kamu hizmetleri tesis yerleri, Başkanlığın izni ile ilgili kuruluşlara bedelsiz olarak tahsis edilir. Bu hususta tapu

kütüğünün beyanlar hanesine gerekli şerh konur. Bu suretle elde edilen alanlar ve arsalar, ilgili kuruluşlar tarafından satılamaz ve başka amaçlarla da kullanılamaz. Aksi hâlde, herhangi bir hüküm alınmasına gerek kalmaksızın Başkanlıkça geri alınır.

Artan bina, arsa ve araziler

MADDE 46- (1) Bu Kanuna veya afete ilişkin hükümler taşıyan diğer kanunlara göre, edinilen veya kamulaştırılan arsa ve araziler ile yapılan veya yaptırılan binalardan herhangi bir sebepten dolayı arta kalanlar, aşağıdaki öncelikler sırası esas alınarak, hâlihazır durumları ile;

a) Çeşitli afetlerden dolayı hak sahibi olanlara bu Kanundaki esaslara göre tahsisleri sağlanır,

b) Bina, arsa ve araziler, Bakanlar Kurulu kararı ile kamu kurum ve kuruluşlarına bedelsiz olarak devredilebilirler,

c) Belediyelere, özel idarelere, köy tüzel kişiliklerine, diğer tüzel kişilere ve gerçek kişilere, %25'i peşin alınmak kaydıyla, yıllık %10 faizli ve en çok beş yıl vade ile satılmak suretiyle devredilebilirler.

(2) Bu maddede belirtilen faiz oranları, ülkenin ekonomik durumuna bağlı olarak Bakanlar Kurulunca yeniden belirlenebilir.

(3) Ayrıca, bölgesel afetler sebebiyle sağlıklı, güvenli ve düzenli yeni yerleşim alanları oluşturmak ve bölgenin konut ihtiyacını karşılamak amacıyla kamulaştırılmış ve bu Kanuna göre iktisap olunmuş arsa ve arazilerden artanlara, arsa ve konut üretimi için gerektiğinde 20/07/1966 tarihli ve 775 sayılı Gecekondu Kanunu hükümlerine göre işlem yapılabilir.

(4) Artan bina, arsa ve arazilerin tespiti, rayiç bedellerinin belirlenmesine, ilânen duyurulmalarına, satış ve devir işlemlerinin usul ve esasları ile satılamayanların veya devredilemeyenlerin kiralanmasına dair usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

Orman alanlarından arazi sağlanması

MADDE 47- (1) Genel hayatı etkileyen afete uğramış yerlerde, bu Kanunun 45 inci maddesine göre bedelli veya bedelsiz olarak elde edilebilecek kamuya veya şahıslara ait yerleşime uygun arazi bulunamaması hâlinde; Çevre ve Orman Bakanlığınca, orman sınırları dışına çıkarılmış alanlar, afete maruz kalan kamu kurum ve kuruluşları ile hak sahibi afetzedelerin daimî iskânlarını sağlamak için, tahsis edilir. Bu yerler üzerinde, 17/10/1983 tarihli ve 2924 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanun hükümlerine göre hak sahibi statüsünde kişiler bulunması hâlinde, bu hak sahiplerine ait yerler kamulaştırılabilir.

(2) Genel hayatı etkileyen afete maruz yerlerde, afetzedelerin iskânı için Başkanlığın teklifi üzerine, Çevre ve Orman Bakanlığınca belirlenen alanlar hakkında; 3402 sayılı Kadastro Kanununun 22 nci maddesinin kadastro yapılmış olan yerlerin ikinci defa kadastroya tabi tutulamayacağına ilişkin hükmü uygulanmaz.

(3) Devlet ormanları, 31/08/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 17 nci maddesinin üçüncü fıkrası hükümlerine göre kamu yararı gözetilerek, afet bölgesinde bulunan ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına 49 yıl süreyle bedelsiz olarak tahsis edilebilir.

Arsa hükmünde binalar

MADDE 48- (1) Bu Kanunda belirtilen olmuş veya muhtemel afet ve acil durumlar nedeniyle kullanılamayacak olan binaların bulunduğu alanlar arsa vasfındadır.

Alt yapı ve inşaat

MADDE 49- (1) Afete uğrayanlara veya uğraması muhtemel olanlara, inşaat ve onarım için ne şekilde yardım yapılacağı, miktarı, istekliler arasında gözetilecek sıra esasları, müracaat ve istek şekilleri, inşa olunacak bina yerleri, sayıları, tipleri, yapı şartları, inşa tarzları, çeşitli kısımların boyutları ve diğer hususlar Başkanlıkça takdir ve ifa olunur.

(2) Bu Kanun hükümlerine göre hak sahiplerine inşa edilecek binalar için gerekli olan yol, su, elektrik ve kanalizasyon tesisleri, Başkanlık tarafından yapılır veya yaptırılır. Başkanlıkça gerekli görüldüğünde; gaz, haberleşme, ısıtma tesisleri ve çevre düzenlemesi gibi alt yapı tesisleri yapılır veya yaptırılır. İlgili kuruluşlar, bu tesislerin yapım ve hizmete açılışına öncelik verirler.

Tescil ve vergi borcu

MADDE 50- (1) Bu Kanun kapsamına giren hizmetler için sağlanan taşınmaz malların vergi borçlarının bulunması, tapu dairesince yapılacak tescillerle ilgili iş ve işlemlere engel teşkil etmez.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Sivil Savunma Hizmetleri

Sivil savunma yükümlülüğü

MADDE 51- (1) Seferberlik ve savaş hallerinde vatandaşlar, kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör kuruluşları ile yabancılar ve yabancı müesseseler sivil savunmayla ilgili verilen görevleri yerine getirmekle yükümlüdürler.

(2) Sivil savunma hizmetleriyle ilgili olarak:

a) Kendisine milli savunma ile ilgili diğer kanunlarla her hangi bir görev ve yükümlülük verilmemiş olan 18 – 65 yaş arası kadın ve erkek bütün vatandaşlar sivil savunma ile ilgili kendilerine verilen görevleri yapmakla yükümlüdürler.

b) Bu yükümlülerin sayısı, yoklama, muayene, görevlendirme ve göreve çağırılma şekilleri ile yükümlülükten istisna ve tecil edilecekler ile barışta eğitim ve görev sırasında yaralanma, sakatlık ve ölüm hallerinde bunlara verilecek tazminat ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

c) Seferde bu yükümlüler Askerlik Kanununa göre silâh altında bulunan mükelleflerle aynı haklara sahiptirler.

d) Sivil savunma ile ilgili kendilerine görev verilen yükümlüler düzenlenecek eğitim ve tatbikatlara çağırılmaları halinde katılmaları zorunludur. Bu eğitim ve tatbikatların süresi yılda 9 gün olup toplam 72 saati geçemez.

(3) Vali ve kaymakamlar; sivil savunma yükümlülerini seçmek, sivil savunma servisleri ve kılavuzluklarını oluşturmak, gönüllülerin ve halkın eğitimini yaptırmakla görevli ve sorumludur.

(4) Yükümlülüğe ilişkin hususlar yönetmelikle belirlenir.

(5) Sivil savunma arama ve kurtarma birlik ve ekipleri ile sivil savunma yükümlüleri görevde buldukları süre içerisinde özel kıyafet giyerler. Giyecekleri kıyafet ve kullanacakları ekipman yönetmelikte belirlenir.

Tahliye

MADDE 52- (1) Askeri harekata sahne olabilecek tehlikeli bölgelerdeki halkın can kaybını azaltmak ve buralardaki savunma gücünü destekleyen, taşınabilir milli servetlerin düşman eline geçmesine mani olmak üzere, gerektiğinde bunların tamamı veya bir kısmı daha emin bölgelere geçici olarak Bakanlar Kurulu Kararı ile tahliye edilebilir.

(2) Tahliyenin uygulanmasından il ve ilçe sınırları içerisinde vali ve kaymakamlar sorumludur.

(3) Tahliye edileceklerin sevk, iskân, iaşe, sıhhi bakım ve yerlerine iade masrafları ile üretici hale getirilmeleri için gereken harcamalar Başkanlık bütçesinden karşılanır.

(4) Tahliyeye ilişkin hususlar yönetmelikte düzenlenir.

İkaz sistemleri

MADDE 53- (1) Düşman hava saldırıları ile kimyasal, radyolojik ve nükleer tehditlere karşı Başkanlıkça, Genelkurmay Başkanlığı ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlarla koordineli olarak ülke düzeyinde erken uyarı, haber alma, yayma, ikaz ve alarm sistemi kurulur.

(2) Sistemin gerektirdiği giderler Başkanlık ve il özel idareleri bütçelerinden karşılanır.

(3) Bu sistemin kurulması ve kullanılmasında kamu ve özel kurum ve kuruluşların; her türlü iletişim hatlarından, radyo ve televizyon alt yapı ve yayın hizmetlerinden, mobil telefon ve ses yayın sistemleri imkânlarından ücretsiz olarak yararlanılır.

(4) Mevcut sirenlerden faydalanamayacak kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlar ikaz ve alarm sistemlerini, Başkanlığın belirleyeceği ilkelere göre kendi imkanları ile kurar ve işletir.

ONUNCU BÖLÜM

Mali Hükümler

Afet ve acil durum gelirleri

MADDE 54- (1) Aşağıda sayılan gelirler Başbakanlık Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesabına yatırılır ve bütçeye gelir kaydedilir.

a) Bu kanun uyarınca;

1) Borçlu bulunan hak sahiplerince yatırılacak taksit ve faiz ödemeleri;

2) Yaptırılan ve ihtiyaç fazlası olduğu anlaşılan konutların satışından elde edilecek gelirler,

3) Kamulaştırılan veya satın alınan araziler üzerinde oluşturulan ve ihtiyaç fazlası olduğu anlaşılan arsaların satışından elde edilen gelirler,

4) Yaptırılanlardan, ihtiyaç fazlası durumuna düşenler ile satılamayan menkul ve gayrimenkullerin kira gelirleri,

b) Ulusal ve uluslar arası yardım, bağış ve krediler,

c) Diğer gelirler.

Afet ve acil durum giderleri

MADDE 55- (1) Bu Kanunun uygulanmasında Başkanlık bütçesinden tefrik edilecek ödenek; Başkanlık, valilik, kaymakamlık ve yerel yönetimlerce aşağıda belirtilen hizmetlerin yürütülmesinde kullanılır;

a) Afet ve acil durum zararını azaltma ve önleme için gerekli tedbirleri alma, Başkanlıkça geliştirilecek genel afet stratejisi ve plânlarının hazırlanması için gerekli araç ve gereç, araştırma, lâboratuar ve gözlem istasyonu kurma, tatbikat, eğitim ve yayım faaliyetlerinde bulunma, etüt, kiralama, taşıma, yıktırma, enkaz kaldırma ve ilgili diğer işler için yapılacak her türlü ödemeler ve acil yardımlar ile geçici iskân giderleri,

b) Afet ve acil durum sebebiyle yeniden inşa edilecek ve onarılacak yapılar ile bunlara ait yol, su, gaz, elektrik ve kanalizasyon, ısıtma sistemleri, ulaşım, haberleşme, çevre düzenlemesi gibi alt yapı tesisleri, jeolojik ve/veya jeoteknik etüt çalışmaları, diğer afet etütleri, hasar tespitleri, hak sahipliği ve borçlandırma işlemleri, yer seçimi iş ve işlemleri ile hâlihazır ve gerekli her türlü harita ve kadastro, kamulaştırma, tahsis, artan arsa ve konutların satışı, imar plânı yapımı ve uygulaması ile tapuya tescil işlemlerinin giderleri,

c) Arazi, bina, yapı malzemesi ile her türlü makine, motorlu taşıt, araç ve gerecin, teçhizatın sağlanması, bakımı, onarımı, kiralınması ve sigorta giderleri,

d) Görevlendirilenlerin beraberinde getirdikleri veya emir üzerine verdikleri alet, edevat, malzeme ve vasıtalarından bozulan ve arızalananların onarımı ile kırılma, bozulma, yıpranma gibi sebeplerle değer kaybına uğrayan ve/veya zayi olanlar için tespit edilecek bedel üzerinden yapılan giderler,

e) Geçici barınma ihtiyacını karşılamak üzere tesis kurma, kiralama ve işletme, mevcut tesisleri tadil etme veya genişletme, bu amaçla mal ve hizmet alımı giderleri,

f) Hak sahipleri için her türlü proje, müşavirlik, proje kontrol müşavirliği, konut ve iş yeri inşaatı ve onarım giderleri.

g) Afet ve acil durum hizmetlerinin yürütülmesi için gerekli hizmet tesislerinin yapılması, kiralınması veya satın alınması ile ilgili giderler,

h) Bankacılık hizmeti karşılıkları,

i) Afet ve acil durum hizmetlerinde geçici olarak görevlendirilenlere 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre ödenecek harcırah giderleri,

i) Afet ve acil durum hizmetlerinin yürütülmesi için Başkanlığın ilgili birimince yapılan her türlü harcamalar ve afet öncesi, afet sırası ve afet sonrası afet ve acil durum hizmeti için gerekli her türlü mal ve hizmet alımı giderleri,

j) Bu kanun uyarınca kurulacak enstitü, kurum, kurul, birimler ile geçici teşkilât giderleri,

k) Afet ve acil durum nedeni ile alt ve üst yapı hasarına uğrayan belediyelere ve il özel idarelerine yapılacak yardımlar,

l) Acil yardım süresi ile sınırlı olmak kaydıyla, afet ve acil durum bölgelerine geçici görevle gönderilecek personele verilen mobil telefonlar ve benzeri haberleşme araçları dahil yapacakları her türlü haberleşme giderleri ile zorunlu hallerde afet ve acil durum bölgelerinde geçici görevli personelin yedirme, içirme ve barındırma giderleri,

m) Valilik ve kaymakamlıkça, afet ve acil durum meydana geldiği yerde görevlendirilen personel ve yükümlülerin yemek ve yatacak yer gibi ihtiyaçlarına ilişkin giderler,

n) Afet ve acil durum hizmetleri ile ilgili olarak, yukarıda sayılanların dışında kalan ve bu kanuna aykırı olmamak üzere Başkan tarafından takdir edilecek olan diğer iş ve işlemlere ilişkin giderler.

Yükümlü ve gönüllülerin tedavi giderleri

Madde 56- (1) Yükümlüler ile afet, acil durum ve sivil savunma hizmetlerinde çalıştırılan gönüllülerin yatarak veya ayakta tedavi, her türlü ortez, protez, ilaç, aşı, serum, anti serum, kan ve kan ürünleri giderleri var ise ilgili sağlık yardımlarını karşılamakla yükümlü sosyal güvenlik kuruluşlarınca veya mensubu olduğu kamu kurum ve kuruluşlarınca; 31/05/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre genel sağlık sigortası veya bakmakla yükümlü olduğu kişi statüsünde bulunmayanların giderleri ise genel sağlık sigortasına ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde karşılanır.

(2) Özel hastane, özel sağlık, teşhis ve tedavi merkezleri ile üniversite ve vakıf hastanelerine ödenecek tedavi giderleri, kamu kurum ve kuruluşlarınca resmî hastanelere ödenecek tedavi giderleri miktarını aşamaz.

Banka hizmetleri karşılığı

MADDE 57- (1) Bu Kanun gereğince bankaca yapılan hizmetlerin karşılığı olmak üzere tespit edilen ücret, afet ve acil durum tertibinden her yılın sonunda bankaya ödenir.

Bağış ve yardımlar

MADDE 58- (1) Yiyecek, içecek, giyecek, ilaç, tıbbi yardım malzemesi, çadır ve diğer her türlü taşınır aynı yardımlar Kızılay'a aktarılır.

(2) Bu amaçlarla toplanan yardım ve bağışlardan ihtiyaca yetecek kadarı afet ve acil durum bölgelerine intikal ettirilir.

(3) Nakdî ve aynî yardımlar, afet ve acil durum hizmetleri dışında kullanılmaz.

(4) Başkanlık, her türlü hibe ile şartlı yapılan bağışları kabul edip etmemekte serbesttir.

Ücret, tazminat ve ödül

MADDE 59- (1) Kamu görevlisi olan veya olmayanlardan;

a) Bu Kanun gereğince kendilerine verilen görevler sırasında meydana gelen kazalarda ölenlerin mirasçılarına veya sakat kalanlara ödenecek tazminat,

b) Afet, acil durum ve sivil savunma hallerinde üstün yararlılık gösteren kamu görevlisi olan veya olmayanlara verilebilecek ödüller,

Bakanlar Kurulunca kararlaştırılır.

(2) a) Görev, eğitim ve tatbikatlara katılan yükümlüler ve gönüllü kişilerden memur, işçi ve sözleşmeli personel dışındakilere, talep etmeleri halinde Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından 16 yaşından büyükler için belirlenen asgari ücretin 1/30'u tutarında ücret ödenir.

b) Bu ücretler Başkanlığa tefrik edilen bütçeden karşılanır. Ödemeler valilik ve kaymakamlıklarca yapılır.

c) Gönüllü kişi ve kuruluşların afet ve acil durum ile sivil savunma hizmetlerine katılımının usul ve esasları Başkanlıkça yönetmelikte belirlenir.

İkinci görev ve harcırah

MADDE 60- (1) Her statüdeki personele aslî görevleri ile birlikte aslî görevine paralel veya bunu tamamlayan ikinci bir görev verilebilir.

(2) Afet bölgesinde çalışan daimi ve geçici personele süresi ve miktarı Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenmek suretiyle afet ve acil durum hizmeti tazminatı verilir.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Muafiyet ve Kolaylıklar

Vergi, resim ve harç muafiyeti

MADDE 61- (1) Bu Kanunun uygulanması dolayısıyla;

a) Taşınmaz malların alım, satım, kamulaştırma, bağış, ipotek, tapu ve kadastro işlemleri,

b) Yeniden inşa edilecek veya onarılacak yada güçlendirilecek binalarla ilgili alt yapı inşaatları, enkaz kaldırma işleri ile müşavirlik, mühendislik ve kontrollük hizmetleri dahil yapılacak ihaleler, düzenlenecek sözleşme, taahhütname, teminat mektubu, ipotek, ruhsatname ve sair işlemler,

c) Bu Kanundan faydalanacakların verecekleri beyanname, taahhütname, temlikname ve yapacakları sözleşmeler ile bunların teminatını oluşturan kâğıtlar,

d) Afet ve acil durumlara ilgili her türlü mal ve hizmet alım, satım, ithal ve kiralaması ile ilgili ihale, sözleşme, protokol ve diğer işlemler,

damga vergisi dahil, her türlü vergi, katkı payı, fon, resim ve harçtan muafır.

İthal ve tahsis kolaylığı

MADDE 62- (1) Bu Kanun gereğince afet ve acil durumlardan önce veya sonra alınacak tedbirler sırasında;

(1) Geçici veya daimi ithal veya iç piyasadan temin olunacak her türlü vasıta, makine, alet, edevat, gıda maddeleri ve giyim eşyası, tesis ve inşaat malzemesinin deniz, demir ve havayolları vasıtası ile yapılan naklinde en uygun bedel uygulanır. Türkiye Kızılay Derneği tarafından bu amaçla yapılacak nakliyat da bu hükme tabidir.

(2) Mevcut kotalara bağlı kalınmaksızın, öncelikli ve acil olarak; prefabrike yapı elemanları, iskân amaçlı konteynir, çadır, geçici iskân amaçlı her türlü yapı malzemesi, iş ve yapı makineleri, motorlu taşıt, araç ve gereç ile afetlerin önlenmesi ve afet zararlarının azaltılması amacıyla kullanılacak cihaz ve yedek parça, geçici

süre için veya daimî olarak Başkanlıkça ithal edilebilir veya ettirilebilir. Afet ve acil durumların önlenmesi ve zararlarının azaltılması için kullanılmak üzere hibe olarak yurt dışından gönderilen her türlü malzeme ve teknik ekipman ile geçici ve daimî olarak ithal edilecek malzeme ve teknik ekipman; gümrük mevzuatında belirlenen sürelerle bağlı olmadığı gibi, ithalde alınan her türlü fonlar ile damga vergisi dahil vergi, resim, harç ve katkı paylarından muafır.

Bağışlarla ilgili muafiyetler

MADDE 63- (1) Afet ve acil durumlardan zarar görenlere yardımda bulunmak üzere Başkanlık, valilik ve kaymakamlıklarca düzenlenen bağış kampanyalarına makbuz karşılığında yapılacak bağış ve yardımlar; damga vergisi dahil her türlü vergi, resim ve harçtan muaf olup, bunlar gelir ve kurumlar vergileri mükellefleri tarafından gider kaydedilebilir.

(2) Afet ve acil durumlardan zarar görenlere verilmek veya hizmetlerine tahsis edilmek üzere ücretsiz olarak kamu kurum ve kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişileri ve gerçek kişilerce yaptırılarak hibe edilen konut, müştemilât ve alt yapıların bedelleri ile hibe edilen inşaat malzemesi, araç ve gereç bedelleri de gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince gider kaydedilir.

ONİKİNCİ BÖLÜM

Cezai Hükümler

Kanuna aykırılık

MADDE 64- (1) Bu Kanuna aykırı hareket edilmesi hâlinde aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) Yardıma davet anında; geçerli bir mazereti olmaksızın yetkili memurlar tarafından yapılan davete rağmen gereğini yerine getirmeyenlere Vali ve kaymakamlar tarafından asgarî ücret kadar para cezası verilir. Bu cezaya, tebellüğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde idare mahkemesinde itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın uygulanmasını durdurmaz.

b) Afet, acil durum ve sivil savunma hizmetleri nedeniyle kullanım ve yardım maksadıyla bedelli veya bedelsiz olarak verilen her türlü malzemeyi amacı dışında elinde bulunduran, nakleden, satan veya devreden kişiler hakkında, daha ağır cezayı gerektiren ceza hükümleri saklı kalmak kaydıyla, malzeme bedelinin iki katından az olmamak üzere vali ve kaymakamlar tarafından para cezası verilir. Kimin elinde bulunursa bulunsun bu malzemelere el konulmasına, kullanılmayacak durumda veya mevcut olmadıkları anlaşılanların bedellerinin rayiç değeri üzerinden tazminine vali ve kaymakamlar tarafından hüküm olunur.

c) Bu kanunun 18 ve 20 nci maddelerindeki yükümlülükleri yerine getirmeyenler hakkında, 13/04/1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun 25 inci maddesi hükmü uygulanır.

d) Afet ve acil durumlardan etkilenenlerin isim listelerinin düzenlenmesi ve hak sahipliği işlemleri sırasında, kasıtlı olarak gerçeğe aykırı beyanda bulunmak veya sahte belge düzenlemek veya kullanmak suretiyle haksız veya hatalı hak sahipliğine sebebiyet verenlere, bu suretle meydana gelen kamu zararı tazmin ettirilir ve bunlar, filleri 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı

Türk Ceza Kanununa göre daha ağır ceza gerektirmediği takdirde bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılırlar.

- e) Afet, acil durum ve sivil savunmaya ilişkin;
- 1) İlan edilen tedbirlere uyulmamasına halkı teşvik edenlere, asılsız haber yayanlara üç aydan bir yıla kadar hapis cezası,
  - 2) Yetkili makamlarca alınan kararların uygulanmasını engelleyen, geciktiren yanlış ve yanıltıcı bilgi veren, halkı olumsuz şekilde yönlendirenlere üç aydan bir yıla kadar hapis cezası,
  - 3) Açıklama yapma yetkisine sahip başkan, vali, kaymakam veya yetkilendirilen diğer kamu görevlileri dışında açıklama yapanlara ilgili kanunlar gereğince disiplin cezası uygulanır.
- f) Bu Kanunun diğer maddelerinde düzenlenen yükümlülükleri yerine getirmeyenler veya bunlara aykırı davranışları hakkında, bu davranışları 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa göre daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde, (a) bendi hükmüne göre idarî para cezası verilir.

Para cezalarının tahsili

MADDE 65- (1) Bu Kanuna göre alınacak para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Devlet malı sayılma

MADDE 66- (1) Bu Kanunda belirtilen görev ve hizmetlere tahsis edilmiş olan taşınır ve taşınmaz mallar ile her türlü hak ve alacaklar, para ve para hükmündeki kıymetli evrak Devlet malı hükmündedir.

Yönetmelikler

MADDE 67- Bu Kanun gereği çıkarılacak yönetmelikler, Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde yürürlüğe konulur.

Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 68- (1) 29/05/2009 tarihli ve 5902 Sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun;

a) 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına “Başbakan veya görevlendireceği Başbakan Yardımcısının başkanlığında” ibaresinden sonra gelmek üzere “Genelkurmay Başkanı”, “Enerji ve Tabii Kaynaklar” ibaresinden sonra gelmek üzere “Tarım ve Köy işleri”; 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına “Başbakanlık Müsteşarının başkanlığında” ibaresinden sonra gelmek üzere “Genelkurmay İkinci Başkanı”, “Enerji ve Tabii Kaynaklar” ibaresinden sonra gelmek üzere “Tarım ve Köy işleri” ibaresi ilave edilmiştir.

b) 5 inci maddesinin 1 inci fıkrasına “Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Temsilcisi” ibaresinden sonra gelmek üzere “Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Temsilcisi”, “Harita Genel Komutanlığı Temsilcisi”, “Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Başkanı” ibaresinden sonra gelmek üzere “Doğal Afet Sigortaları

Kurumu Başkanı" ibareleri ilave edilmiş, "Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Genel Müdürü" ibaresinden "Enstitüsü" sözcüğü çıkarılmıştır. "Kurul, yılda en az dört kez toplanır" ibaresi, "Kurul, yılda en az iki kez toplanır" şeklinde değiştirilmiştir. Maddeye yeni bir fıkra olarak " Kurulun üniversite üyesi temsilcileri ile Sivil Toplum Örgütü temsilcilerinin görev süreleri yönetmelikle belirlenir." ibaresi ilave edilmiştir.

c) 6 ncı maddesinin 1 inci fıkrasına aşağıdaki (f) ve (g) bentleri ilave edilmiştir.

"f) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, g) Hukuk Müşavirliği",

d) 7 nci maddenin 1 inci fıkrasının (g) bendinde geçen "çalışma raporu" ifadesi "faaliyet raporu" şeklinde değiştirilmiştir.

e) 9 uncu maddenin (ğ) bendinden sonra gelmek üzere "Afet ve acil durum tatbikatlarını yapmak veya yaptırmak" ibaresi ilave edilmiştir.

f) 11 inci maddenin 1 fıkrasının (a) bendi "Kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlarda sivil savunma hizmetlerinin planlanması ve uygulanmasına ilişkin esasları belirlemek, uygulanmasını sağlamak ve denetlemek" şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkranın (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır. (d) bendinin sonuna "ilgili kurum ve kuruluşlarla uygulama yönetmeliğini hazırlamak" ibaresi eklenmiştir. Aynı fıkraya (d) bendinden sonra gelmek üzere "İkaz ve alarm sistemi kurulması, geliştirilmesi ve işletilmesini sağlamak" bendi eklenmiştir.

g) 12 nci maddenin 1 nci fıkrasının ç bendinden sonra gelmek üzere "d) Ulusal ve yerel ölçeklerde deprem gözlem, erken uyarı ve ön hasar tahmin sistemleri kurmak ve işletmek" ibaresi ilave edilmiştir.

h) 13 üncü maddenin 1 inci fıkrasının (d) bendine "ulusal" kelimesinden sonra gelmek üzere " ve uluslar arası" ibaresi ilave edilmiştir.

i) 14 üncü maddenin 2 nci fıkrasına "Çalışma grupları;" ibaresinden sonra gelmek üzere "grup başkanı" ibaresi ilave edilmiştir.

i) 18 inci maddenin 2 nci fıkrasının (b) bendi "afet, acil durum ve sivil savunma il planını, mahalli idareler ile kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği ve koordinasyon içinde yapmak ve uygulamak" şeklinde değiştirilmiş; aynı fıkranın (f) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

j) 18 inci maddenin 3 üncü fıkrasına, "Müdürlüklerin İl Özel İdaresi Bütçelerinden karşılanamayan cari ve yatırım harcamaları için de Başkanlık bütçesine bu amaçla konulan tertipten aktarma yapılabilir." Maddeye 6 ncı fıkra olarak ; " Başkanlık faaliyete geçtikten sonra bu Kanun kapsamında valiliklerce tesisi edilen iş ve işlemler dolayısıyla açılmış ve açılacak davalar valiliklerce yürütülür." İbaresini eklenmiştir.

k) 19 uncu maddesini üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Müdürlükler buldukları ilin il afet ve acil durum müdürlüğünün bünyesinde ve emrinde görev yaparlar. Müdürlüklerin personel ve personel ile ilgili diğer harcamaları ile İl Özel İdaresince karşılanamayan cari ve yatırım harcamaları için Başkanlık bütçesinin ilgili tertibinden aktarma yapılabilir.

(2) 15/05/1959 tarih ve 7269 sayılı Umumî Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun,

(3) 09/06/1958 tarih ve 7126 sayılı Sivil Savunma Kanunu,

(4) 23/07/1995 tarihli ve 4123 sayılı Tabii Afet Nedeniyle Meydana Gelen Hasar ve Tahribata İlişkin Hizmetlerin Yürütülmesine Dair Kanun,

(5) 07/09/1971 tarihli ve 1480 sayılı Afet Bölgelerinde Çalıştırılacak Personele Yapılacak Ödemeler Hakkında Kanun,

(6) 3414 sayılı Kanun'a 29/11/2000 tarihli ve 4608 sayılı 3414 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile eklenen Geçici 6 ncı madde, yürürlükten kaldırılmıştır.

(7) 22/02/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 69 uncu Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İl Özel İdareleri, 5902 sayılı Kanuna göre hazırlanan il afet ve acil durum önleme ve müdahale il planı uyarınca; afet ve acil durumlarla ilgili gerekli tedbirleri almak, plan ve projeler geliştirmek, uygulanmasını sağlamak ve gerekli mali kaynağı temin etmekle görevli ve sorumludur."

(8) 5089 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun Madde 36, 2'inci fıkrasına... Emniyet Genel Müdürlüğüne ifadesinden sonra gelmek üzere "ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına" ibaresi eklenmiştir.

(9) Diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

Geçici madde

GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce başlatılan iş ve işlemler ilgili olduğu Kanun ve usullere göre sonuçlandırılır.

Ek madde

EK MADDE 1- 5902 Sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir;

"(1)Strateji geliştirme başkanlığının görevleri şunlardır:

1) Afet ve acil durum yönetimi politikası çerçevesinde, Başkanlığın orta ve uzun vadeli strateji ve politikalarını belirlemek, yıllık program ve hedeflerinin oluşturulması için gerekli çalışmaları yapmak,

2) Başkanlığın, stratejik planını ve performans programını ilgili birimlerle koordine ederek hazırlamak ve sonuçlarını değerlendirerek takip etmek.

3) İzleyen iki yılın bütçe tahminlerini de içeren başkanlık bütçesini, stratejik plan ve yıllık performans programına uygun olarak hazırlamak ve başkanlık faaliyetlerinin bunlara uygunluğunu izlemek ve değerlendirmek.

4) Mevzuatı uyarınca belirlenecek bütçe ilke ve esasları çerçevesinde, ayrıntılı harcama programı hazırlamak ve hizmet gereksinimleri dikkate alınarak ödeneğin ilgili birimlere gönderilmesini sağlamak.

5) Bütçe kayıtlarını tutmak, bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin verileri toplamak, değerlendirmek ve bütçe kesin hesabı ile malî istatistikleri hazırlamak.

6) İlgili mevzuatı çerçevesinde başkanlık gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek.

7) Harcama birimleri tarafından hazırlanan birim faaliyet raporlarını da esas alarak başkanlığın faaliyet raporunu hazırlamak.

8) Başkanlığın yatırım programının hazırlanmasını koordine etmek, uygulama sonuçlarını izlemek ve yıllık yatırım değerlendirme raporunu hazırlamak.

9) Başkanlığın, diğer idareler nezdinde takibi gereken malî iş ve işlemlerini yürütmek ve sonuçlandırmak.

10) İç kontrol sisteminin kurulması, standartlarının uygulanması ve geliştirilmesi konularında çalışmalar yapmak; üst yönetimin iç denetime yönelik işlevinin etkililiğini ve verimliliğini artırmak için gerekli hazırlıkları yapmak ve ön malî kontrol faaliyetini yürütmek.

11) Uzun vadeli planlarla, kalkınma planlarında ve yıllık programlarda öncelikle yer alması gerekli görülen hizmet ve tedbirleri ve bunlarla ilgili temel politikaların ilmi araştırma esaslarına göre tespitini sağlamak. Başkanın onayını aldıktan sonra Devlet Planlama Teşkilatı müsteşarlığına göndermek

12) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.”

EK MADDE 2-

5902 Sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir;

(1) Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır:

1) Başkanlık birimleri tarafından sorulan hukukî konular ile malî ve cezaî sonuçlar doğuracak işlemler hakkında görüş bildirmek.

2) Başkanlığın menfaatlerini korumak için çıkabilecek anlaşmazlıkları önleyici hukukî tedbirleri zamanında almak, anlaşma ve sözleşmelerin bu esaslara uygun olarak yapılmasına yardımcı olmak.

3) 08/01/1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanun hükümlerine göre adlî ve idarî davalarda gerekli bilgileri hazırlamak, taraf olduğu davalarda Başkanlığı temsil etmek, Başkanlıkça hizmet satın alma yoluyla temsil ettirilen davaları takip ve koordine etmek.

4) Başkanlığın faaliyet ve sorumluluk alanları ile ilgili hukuki çalışmalar yapmak.

5) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yerine getirmek.”

Yürürlük

MADDE 69- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 70 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.